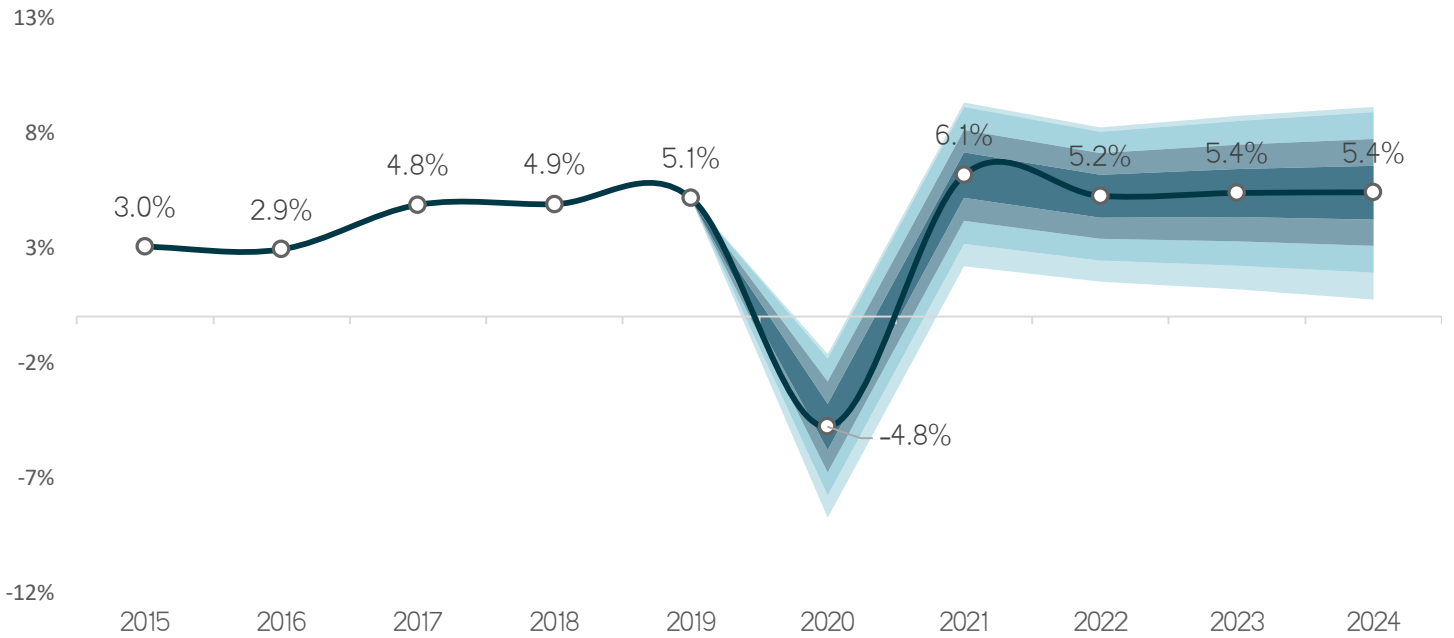

მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2020 – 2024 წწ

წვლილი 2020 წლის ეკონომიკურ ზრდაში:

რეალური მოხმარება (↓) : -0.4%

წმინდა ექსპორტი (↑) : +0.7 %

რეალური ინვესტიციები (↓) : -5.1%

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ივნისი, 2020 წელი

ანგარიშის შესახებ: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მანდატის შესაბამისად, დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური პროგნოზები მიზნად ისახავს წარმოადგინოს ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების მთავრობის მიერ წარმოდგენილი პროგნოზების ალტერნატიული საპროგნოზო მარჯვენებლები.

შენიშვნა: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური პროგნოზები განახლდება საბიუჯეტო პროცესის და საბიუჯეტო ოფისის ანგარიშგების კალენდრის შესაბამისად.

ელ-ფოსტა:

pbo@parliament.ge; vchalapeikrishvili@parliament.ge

შინაარსი

პროგნოზირების მოდელის შესახებ	4
1. საბაზისო სცენარი.....	5
1.1.რეალური სექტორი.....	5
1.2.ფისკალური სექტორი	11
1.3.საგარეო სექტორი.....	15
1.4.მონეტარული სექტორი	17
2.მაკროეკონომიკური სცენარები.....	19
2.1 ძირითადი დაშვებები	19
2.2 ოპტიმისტური და პესიმიისტური სცენარები	21
დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2020-2024 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი).....	26
დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2020-2024 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)	28
დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2020-2024 წლებისთვის (პესიმიისტური სცენარი).....	30
დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2020-2021 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი).....	32
დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2022-2023 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი).....	33
დანართი 6: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2020-2024 წლებისთვის.....	34
დანართი 7: პესიმიისტური პროგნოზების შედარება, 2020-2024 წლებისთვის	35

პროგნოზირების მოდელის შესახებ

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი (PBOMFM) არის თავსებადი საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ფინანსური პროგრამირებისა და პოლიტიკის მოდელის სტრუქტურასთან, რომელიც ეკონომიკური თეორიებიდან გამომდინარე ერთმანეთთან აკავშირებს ოთხ ძირითად სექტორს:

- რეალური სექტორი
- ფისკალური სექტორი¹
- საგარეო სექტორი
- მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკურ მოდელში აღნიშნულ სექტორებს შორის კავშირები წარმოდგენილია განტოლებების სახით, რომელიც იყოფა სამ ძირითად ჯგუფად:

1. **სააღრიცხვო იგივეობა:** მოიცავს ისეთ განტოლებებს, რომლებიც ასახავს სახელმწიფო ანგარიშსწორების იგივეობებს. მაგალითად, მთლიანი შიდა პროდუქტი უტოლდება მოხმარების, ინვესტიციების, სახელმწიფო დანახარჯებისა და წმინდა ექსპორტის ჯამს.

2. **ეკონომეტრიკული განტოლებები:** ასახავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ეკონომიკურ მოდელებს. მაგალითად, სამომხმარებლო ხარჯების განტოლება ეყრდნობა დაშვებას, რომ რეალურ მშპ-სა და სესხების რეალურ საბაზრო საპროცენტო განაკვეთს გავლენა აქვს სამომხმარებლო ხარჯების მოცულობაზე. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური განტოლებების შესადგენად გამოყენებულია ისეთი ეკონომიკური მოდელები, როგორებიცაა: ავტორეგრესიული მცოცავი საშუალოს მოდელი, ვექტორული ავტორეგრესია, შეზღუდული ვექტორული შეცდომის შესწორების მოდელი, უმცირეს კვადრატთა მეთოდის შეცდომის შესწორების მოდელი, ბაიესიანური ვექტორული ავტორეგრესიის მოდელი. ამასთანავე, მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელში დაშვებები გაკეთებულია 51 მაკრო-ფისკალურ ცვლადზე, საიდანაც 16 ეგზოგენური დაშვებაა, 31 წარმოადგენს მაკრო-ეკონომეტრიკული მოდელებიდან მიღებულ შეფასებებს (25 - მოდელიდან მიღებული შედეგებია, ხოლო 6 - მათზე დაფუძნებული გაანგარიშებები) და 4 ცვლადის დაშვება გაკეთებულია ექსპერტული შეფასების საშუალებით.

3. **ტექნიკური განტოლებები:** მოიცავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ისტორიული მონაცემებიდან და სტილიზირებული ფაქტებიდან გაკეთებულ დაშვებებს. მაგალითად, მომსახურების ექსპორტის პროგნოზული მონაცემი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მომსახურების ექსპორტის წილი მთლიანი ექსპორტის მოცულობაში უტოლდება ბოლო სამი წლის წილის საშუალოს.

მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი ეყრდნობა 1996Q1-2020Q1 წლების კვარტალურ მონაცემებს. მონაცემთა ბაზა შედგენილია შემდეგი ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი მონაცემებით:

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური - რეალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ფისკალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ეროვნული ბანკი - საგარეო სექტორისა და მონეტარული სექტორის ცვლადები.

¹ მოდელში ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯებით ნაწილი აღებულია მთავრობის საშუალოვადიანი პროგნოზებიდან, როგორც ეგზოგენური ცვლადი.

1. საბაზისო სცენარი

1.1. რეალური სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2020 წელს საქართველოს ეკონომიკა 4.8%-ით შემცირდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2020 წლისთვის (-4.8%) 0.8 პროცენტული პუნქტით (პპ) ჩამორჩება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს² (-4.0%) და განსხვავდება (9.5 პპ-ით ჩამორჩება) საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2019 წლის დეკემბერში გამოქვეყნებული საპროგნოზო მაჩვენებლისაგან³. მსოფლიოში მიმდინარე კორონა ვირუსით (Covid-19) გამოწვეულმა უარყოფითმა შედეგებმა გლობალური მასშტაბი შეიძინა და თითქმის ყველა ქვეყანაზე, მათ შორის საქართველოზეც მოახდინა გავლენა. გაზრდილი გაურკვევლობის ფონზე პროგნოზირებისათვის აუცილებელია პანდემიასთან დაკავშირებული გარკვეული დაშვებების არსებობა, რომელთა ცვლილებამაც შესაძლოა მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს პროგნოზის სიზუსტეზე. საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ემყარება დაშვებას, რომ საქართველოში ვირუსის გავრცელების პიკი არის 2020 წლის მეორე კვარტალში, ხოლო მესამე კვარტლიდან საქართველოს ეკონომიკა, დანარჩენ მსოფლიოსთან შედარებით სწრაფად დაიწყებს აღდგენას. დაშვებისას ასევე მხედველობაშია მიღებული როგორც ქვეყნის შიდა ეკონომიკური აქტივობა, ასევე - საქართველოს მთავარი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების⁴ ეკონომიკური ზრდის წინასწარი შეფასებები და პროგნოზი⁵. კერძოდ:

- Covid-19-ის პრევენციის მიზნით გატარებული ღონისძიებების ფონზე (საგანგებო მდგომარეობა და სხვადასხვა სახის შეზღუდვები) შემცირდა ქვეყნის შიგნით არსებული როგორც მოთხოვნა, ისე მიწოდება. ასევე მნიშვნელოვნად შემცირდა წარმოება.
- 2020 წელს ასევე მკვეთრად გაუარესდა საგარეო ეკონომიკური გარემო და შესაბამისად მოსალოდნელია, რომ შემცირდება საგარეო მოთხოვნაც. 2020 წლის აპრილის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვის“ მიხედვით -3.0 პროცენტით განისაზღვრა მსოფლიო ეკონომიკური ზრდა და ჩინეთის გარდა (სადაც 1.1 პროცენტით ზრდა არის ნავარაუდები) ყველა ჩვენი ძირითადი სავაჭრო პარტნიორ ქვეყანაში ეკონომიკური ზრდის მნიშვნელოვანი კლება არის მოსალოდნელი.
- გარდა ამისა, პანდემიის გამო დაწესებული გლობალური შეზღუდვების გამო, მოსალოდნელია, რომ მნიშვნელოვნად შემცირდება ტურისტული სექტორიც, მკვეთრად შემცირდება როგორც მომსახურების ექსპორტი ისე იმპორტი. ამის პარალელურად მოსალოდნელია რომ, შემცირდება შეეხება ასევე საქონლის ექსპორტს და კიდევ უფრო შემცირდება საქონლის იმპორტის მოცულობა, რადგან შიდა აქტივობის და განსაკუთრებით ინვესტიციების მნიშვნელოვანი შემცირების ფონზე შემცირდება შიდა აბსორბცია (ინვესტიციებისა და მოხმარების ჯამი) და შესაბამისად იმპორტზე მოთხოვნა.
- გაცვლითი კურსის გაუფასურების და მაღალი ინფლაციის საპასუხოდ ეროვნულმა ბანკმა 2019 წლის მეორე ნახევარში გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, რომლის გარკვეული ეფექტიც 2020 წლის პირველ ნახევარშია მოსალოდნელი. თუმცა აპრილში

² მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს „საქართველოს 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტის გადამუშავებულ ვარიანტში წარმოდგენილ 2020-2024 წლების საპროგნოზო მაკროეკონომიკურ მაჩვენებლებს, რომელიც 2020 წლის 22 ივნისს წარედგინა საქართველოს პარლამენტს. <http://parliament.ge/ge/kanonmdebloba/announcements-all/announcements-main/biujeti-2020-gadamushavebuli.page>

³ http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/Macroeconomic_Forecasts_December.pdf

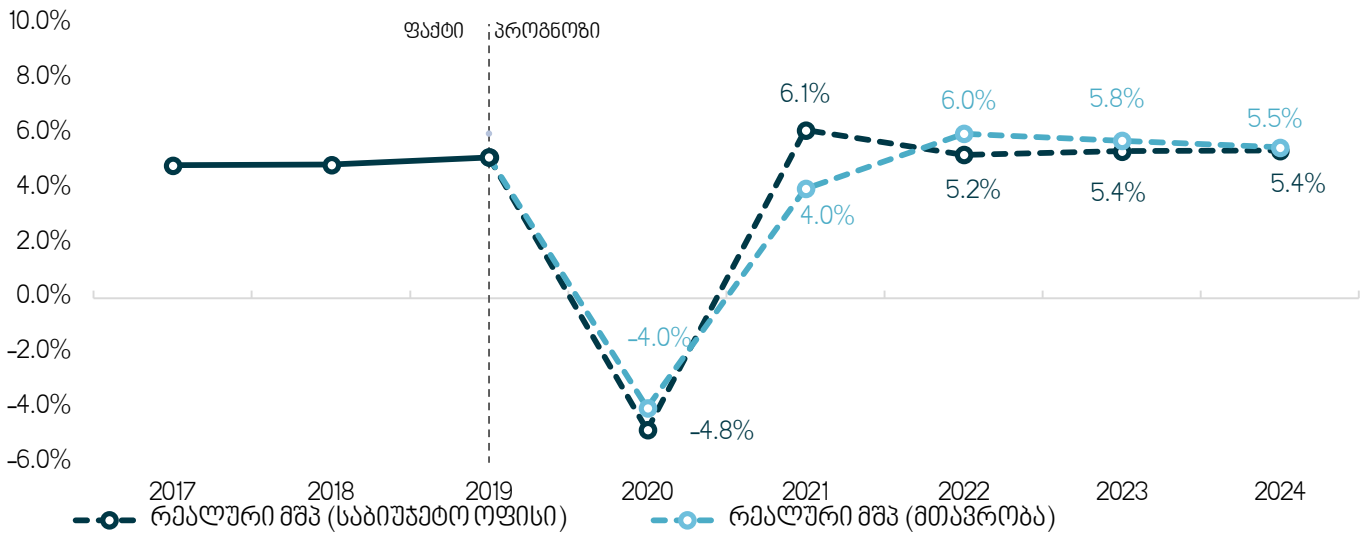
⁴ ევროკავშირი, რუსეთი, თურქეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი, ჩინეთი, უკრაინა და აშშ.

⁵ წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვა“ აპრილი 2020“ (WEO April 2020) <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020>

შერბილებული პოლიტიკის პარალელურად შესაძლებელია კვლავ შერბილებას ჰქონდეს ადგილი, რაც ეკონომიკაზე 2020 წლის მეორე ნახევარში დადებითად იმოქმედებს.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2021-2024 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 5.5%-ს შეადგენს, რაც 0.3 პროცენტული პუნქტით მეტია ოფისის მიერ 2019 წლის დეკემბერში გამოქვეყნებული ანალოგიური მარჯვენებისგან. აღნიშნული ძირითადად განპირობებულია იმით, რომ 2021 წელს მოსალოდნელია ეკონომიკის მნიშვნელოვანი გამოცოცხლება და საბაზისო ეფექტის გათვალისწინებით მაღალი ეკონომიკური ზრდის ტემპია მოსალოდნელი. ამას ასევე განაპირობებს 2020 წელთან შედარებით სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების ეკონომიკური ზრდის საკმაოდ ოპტიმისტური შეფასებები⁶. 2020 წელს ეკონომიკური აქტივობის კლებაში ყველაზე დიდი უარყოფითი წვლილი რეალური ინვესტიციების მხრიდან არის მოსალოდნელი, მაშინ როდესაც, შემცირებული სავაჭრო სავაჭრო აქტივობის მიუხედავად სავაჭრო ბალანსის მშპ-ზე დადებითი გავლენაა მოსალოდნელი. თუმცა აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში ეკონომიკურ ზრდაში წარმმართველ როლს კვლავ შიდა მოხმარება და ინვესტიციები ასრულებს.

რაც შეეხება მთავრობის საპროგნოზო მარჯვენებელს ანალოგიური პერიოდისათვის, 2021-2024 წლებში საშუალო ეკონომიკური ზრდის სამთავრობო პროგნოზი 5.3%-ს უტოლდება, რაც ასევე 0.3 პროცენტული პუნქტით აღემატება მათ 2019 წლის დეკემბრის ანალოგიურ პროგნოზს. მთავრობის პროგნოზის მიხედვით მნიშვნელოვანი გამოცოცხლება ეკონომიკაში 2022 წლიდან არის მოსალოდნელი. აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური ზრდის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზი საშუალოვადიანი პერიოდისათვის ითვალისწინებს მთავრობის საშუალოვადიან პერიოდში არაფინანსური აქტივობის (ე.წ. კაპიტალური ხარჯები) საპროგნოზო/დაგეგმილ ზრდას, რომლის ფაქტობრივმა დინამიკამ, შესაძლოა, შესაბამისი გავლენა მოახდინოს ოფისის საპროგნოზო მარჯვენებლების ფაქტობრივ რეალიზებაზე.

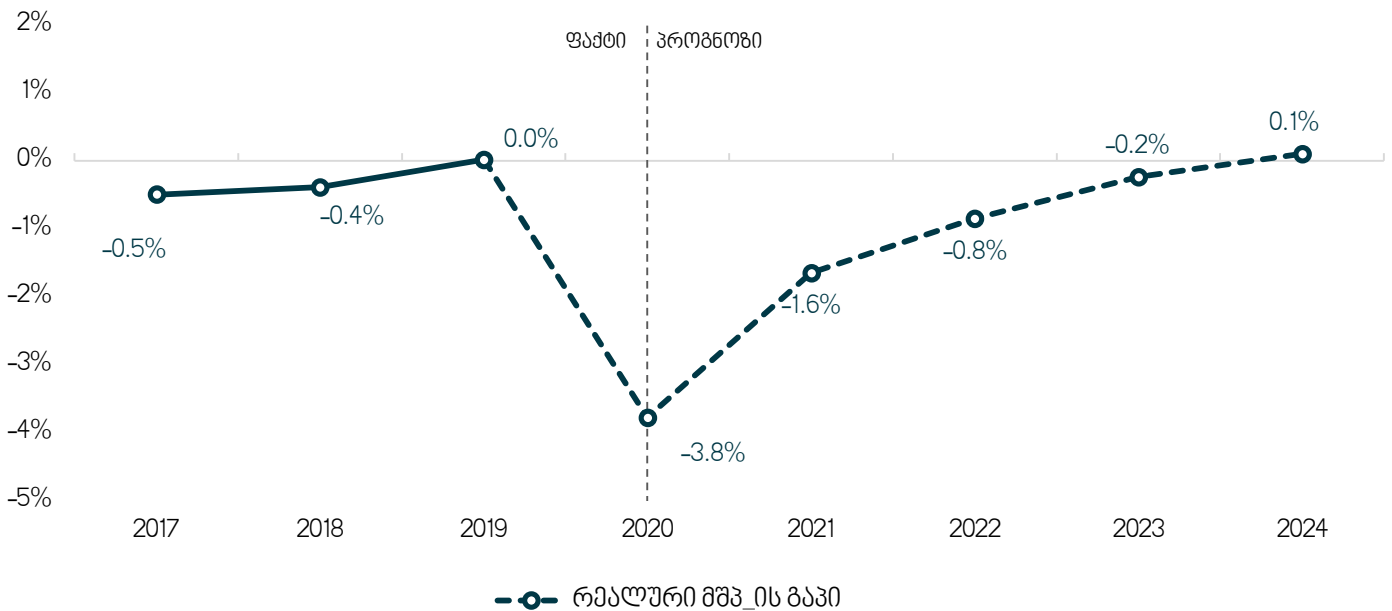
დიაგრამა 1: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი.

საინტერესოა მთლიანი ფაქტორული პროდუქტიულობის დინამიკის კავშირი ეკონომიკურ აქტივობასთან, რომლის შესაფასებლადაც მნიშვნელოვანია გავაანალიზოთ, რამდენად

⁶ წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვა“ აპრილი 2020“ (WEO April 2020) <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020>

შეესაბამება მიმდინარე ეკონომიკური ზრდა იმ პოტენციალს, რომელიც ქვეყანას თავისი რესურსების ოპტიმალური ათვისებისა და გამოყენების პირობებში ექნებოდა. ყველაზე მართებულია, გაანგარიშდეს ე.წ. პოტენციური მშპ და შედარდეს ფაქტობრივ მდგომარეობას. ეს სხვაობა რეალურ და პოტენციურ მშპ-ს შორის იქნება ე.წ. მშპ-ის გაპი⁷.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2020 წლისთვის მშპ-ის პოტენციური დონისაგან მნიშვნელოვანი გადახრა დაფიქსირდება (-3.8%), მაშინ როდესაც დეკემბერში მოველოდით, რომ უარყოფითი გაპი მხოლოდ -0.3% უნდა ყოფილიყო. მოსალოდნელია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში უარყოფით გაპს კლების ტენდენცია ექნება და 2023 წლისთვის თითქმის დაიხურება, 2024 წელს კი მცირედით დადებითი იქნება⁸, ანუ რეალური მშპ პოტენციურ დონეს უმნიშვნელოდ გადააჭარბებს.

დიაგრამა 2: რეალური მშპ-ის გაპი.

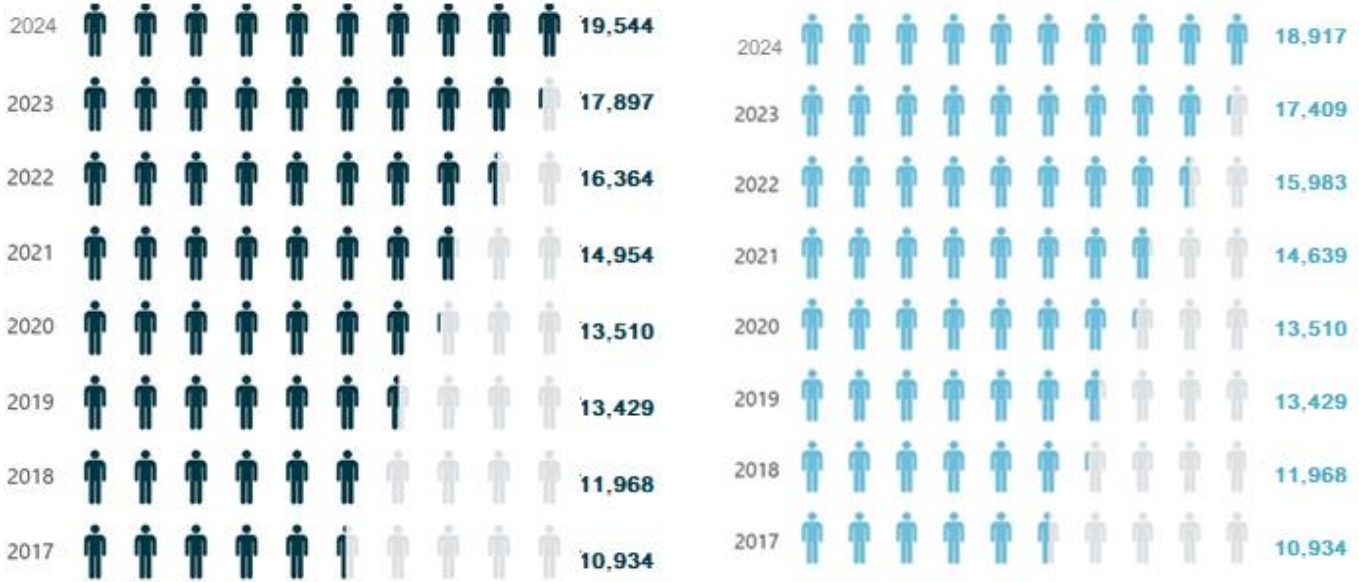
რაც შეეხება ნომინალურ მშპ-ს ერთ სულზე, მისი საპროგნოზო მოცულობა 2020 წლისთვის 13,510 ლარს, ხოლო 2024 წლისათვის - 19,544 ლარს შეადგენს. აღნიშნული მაჩვენებლები საშუალოვადიან პერიოდში მცირედით აღემატება მთავრობის პროგნოზებს.

⁷ დამატებით, მშპ-ს გაპის შესახებ იხ. <http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/KP0215.pdf>

⁸ მშპ-ის პოტენციური დონე შეფასებულია „კალმანის ფილტრის“ გამოყენებით. პოტენციური დონის შეფასების მეთოდოლოგიისათვის იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: ["ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი"](#).

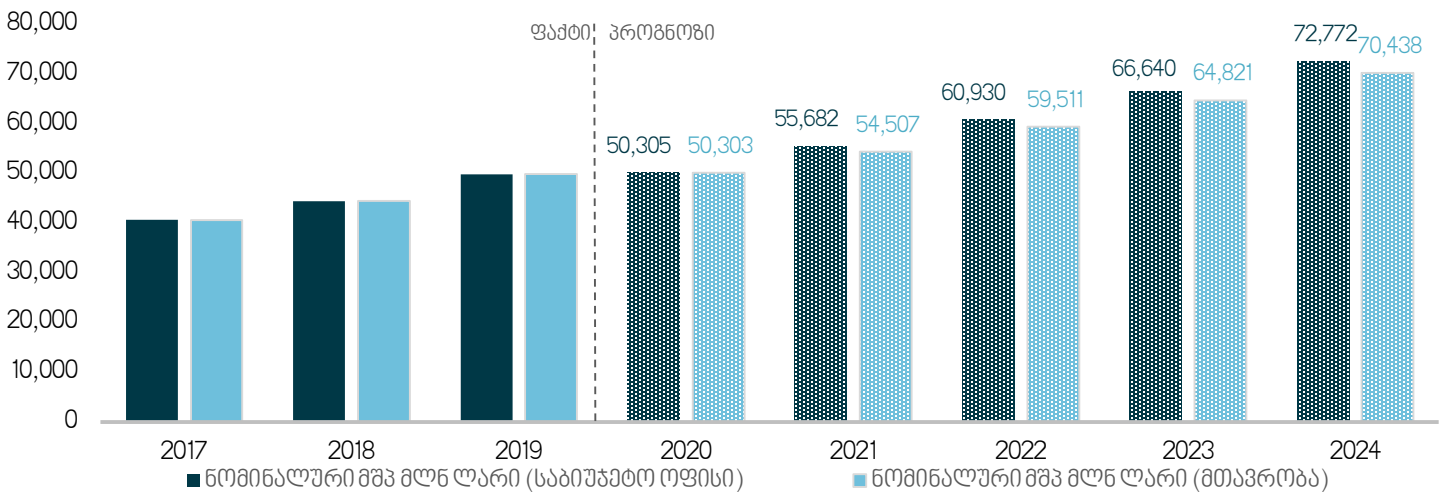
საბიუჯეტო ოფისი

მთავრობა

დიაგრამა 3: მშპ ერთ სულზე, ნომინალური.

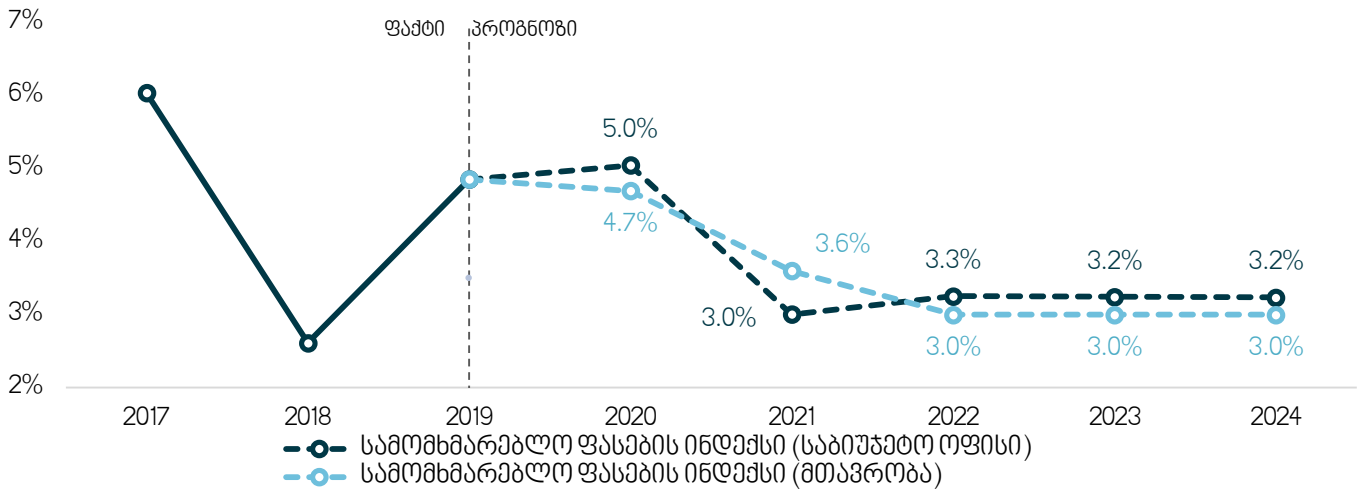
საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით მიუხედავად რეალური მშპ-ს კლებისა, ფასების ზრდის ეფექტით 2020 წელს ნომინალური მშპ უმნიშვნელოდ (0.6%-ით) გაიზარდა და 50,305 მლნ ლარს მიაღწევს. იგი 2,819 მლნ ლარით ჩამორჩება 2019 წლის დეკემბერში გაკეთებულ საბიუჯეტო ოფისის საპროგნოზო მარჯვენებს. აღსანიშნავია ისიც, რომ მიუხედავად მთავრობის მიერ პროგნოზირებული განსხვავებული რეალური ეკონომიკური ზრდის ტემპისა, მათი ინფლაციის მარჯვენებელი ნაკლებია 2020 წლისათვის, რის გამოც ნომინალური მშპ-ს მარჯვენებელი თითქმის არ განსხვავდება საბიუჯეტო ოფისის მარჯვენებისაგან, თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში სულ ჩამორჩება ოფისის პროგნოზს.

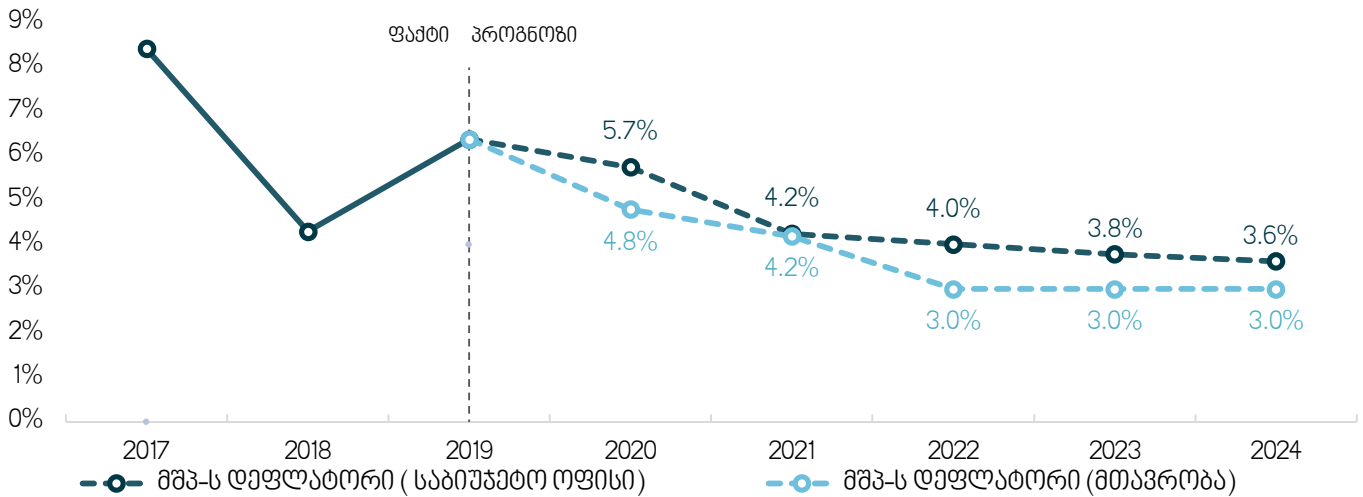
დიაგრამა 4: ნომინალური მშპ მლნ ლარი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის ე.წ. „საორიენტაციო ტრაექტორიის“ გათვალისწინებით, 2020 წლისთვის ინფლაცია კვლავ მიზნობრივ

მაჩვენებელზე მეტი იქნება და 5.0%-ს მიაღწევს. მოსალოდნელი იყო, რომ 2019 წლის მეორე ნახევარში გაზრდილი სამომხმარებლო ფასების პირობებში 2020 წლის პირველ და მეორე კვარტალში (2019 წლის დაბალი ბაზიდან გამომდინარე) ფასების ზრდის ტემპის მაღალი დონე შენარჩუნდებოდა და მესამე კვარტლიდან შემცირებას დაიწყებდა, თუმცა Covid-19-ის მიერ გამოწვეული ერთობლივი მიწოდების შოკის გამო, ამ პერიოდში ინფლაცია პროგნოზირებულ მაჩვენებელზე მაღალი დაფიქსირდა. მოსალოდნელია, რომ იგი ერთობლივი მოთხოვნის შოკის რეალიზების, ნავთობის მსოფლიო ფასების კლების და გამკაცრებული მონეტარული პოლიტიკის კომბინაციის შედეგად მესამე კვარტლიდან შემცირებას დაიწყებს და მეოთხე კვარტლისათვის ინფლაცია მიზნობრივი მაჩვენებლის სიახლოვეს დაფიქსირდება. აღსანიშნავია, რომ ამ ფაქტორების გამო, 2019 წლის დეკემბერში საბიუჯეტო ოფისის მიერ გამოქვეყნებულ პროგნოზთან შედარებით, მოსალოდნელი ინფლაცია 0.8 პპ-ით არის გაზრდილი. მთავრობის პროგნოზით 2020 წელს ინფლაცია 4.7% იქნება, შემდეგ წელს 3.6%-მდე შემცირდება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში ეროვნული ბანკის მიზნობრივი 3%-იანი მაჩვენებლის ტოლი იქნება. გასათვალისწინებელია, რომ როგორც მონეტარული პოლიტიკის, ასევე - საგარეო ფაქტორების განსხვავებულმა ცვლილებამ, შესაძლებელია, განაპირობოს განსხვავებები საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან.

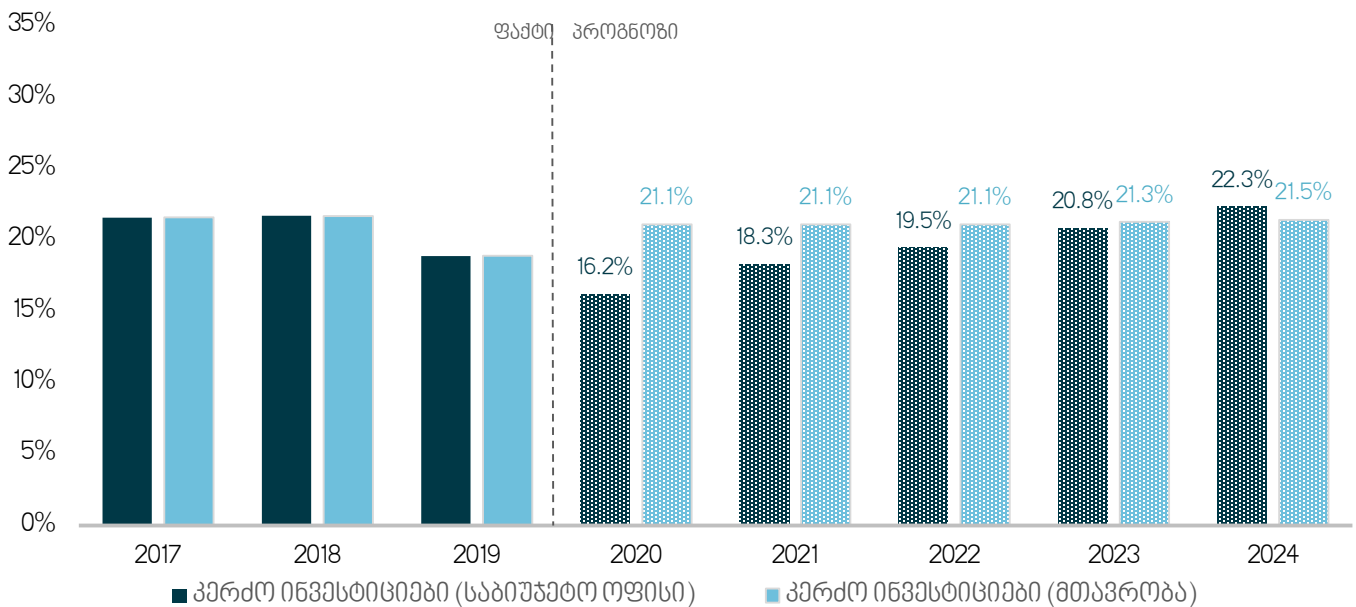

დიაგრამა 5: სამომხმარებლო ფასების ინდექსები, პერიოდის საშუალო.

დიაგრამა 6: მშპ-ის დეფლატორი.

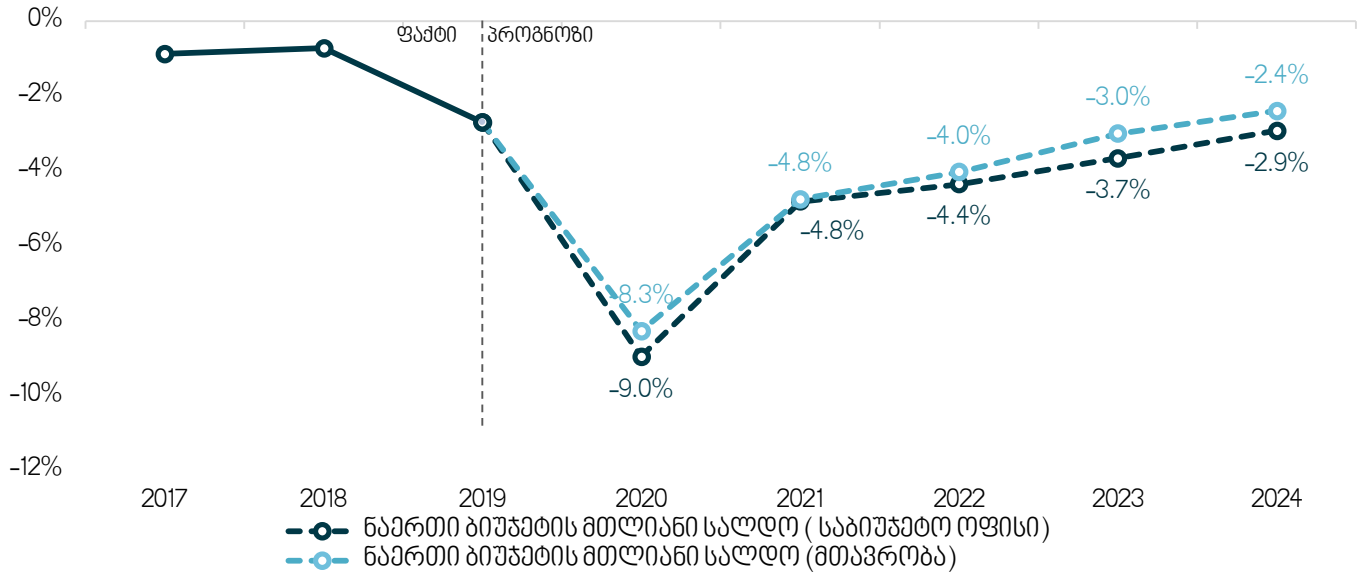
საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, მიუხედავად მთავრობის საინვესტიციო აქტივობებისა, 2020 წელს ინვესტიციების მშპ-სთან ფარდობის მანკენებელი 2.7 პროცენტული პუნქტით შემცირდება, თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან განმაპირობებელ კომპონენტს მთლიანი ინვესტიციების ზრდა წარმოადგენს, რომელთა წყარო ეროვნული დანაზოგებია (დანარჩენი მსოფლიოსგან მიღებულ სესხებთან ერთად) და რომელთა ცვლილება, თავის მხრივ, გავლენას ახდენს სხვა მნიშვნელოვან მაკროეკონომიკურ ცვლადებზე. **საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, კერძო ინვესტიციების მშპ-სთან ფარდობა 2021 წლისათვის მშპ-ის 18.3%-ს მიაღწევს და საშუალოვადიან პერიოდში მუდმივად გაიზრდება.** ზრდის ტრენდი იქნება კერძო დანაზოგების მშპ-სთან ფარდობასაც, 2021 წლისთვის იგი მშპ-ის 16.5%-ს, ხოლო 2023 წლისათვის - 19.2%-ს მიაღწევს. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში მთლიანი დანაზოგები კვლავ არ იქნება საკმარისი მთლიანი ინვესტიციების დასაფინანსებლად, ამიტომ ინვესტიციები დანარჩენი მსოფლიოსგან მიღებული სესხებით დაფინანსდება (მიმდინარე ანგარიშის უარყოფითი ბალანსი). **რაც შეეხება მთავრობის პროგნოზს, 2020 წლისათვის კერძო ინვესტიციების მშპ-სთან ფარდობის ზრდა არის მოსალოდნელი და საშუალოვადიან პერიოდში იგი 21.2%-ის ფარგლებში იქნება.**

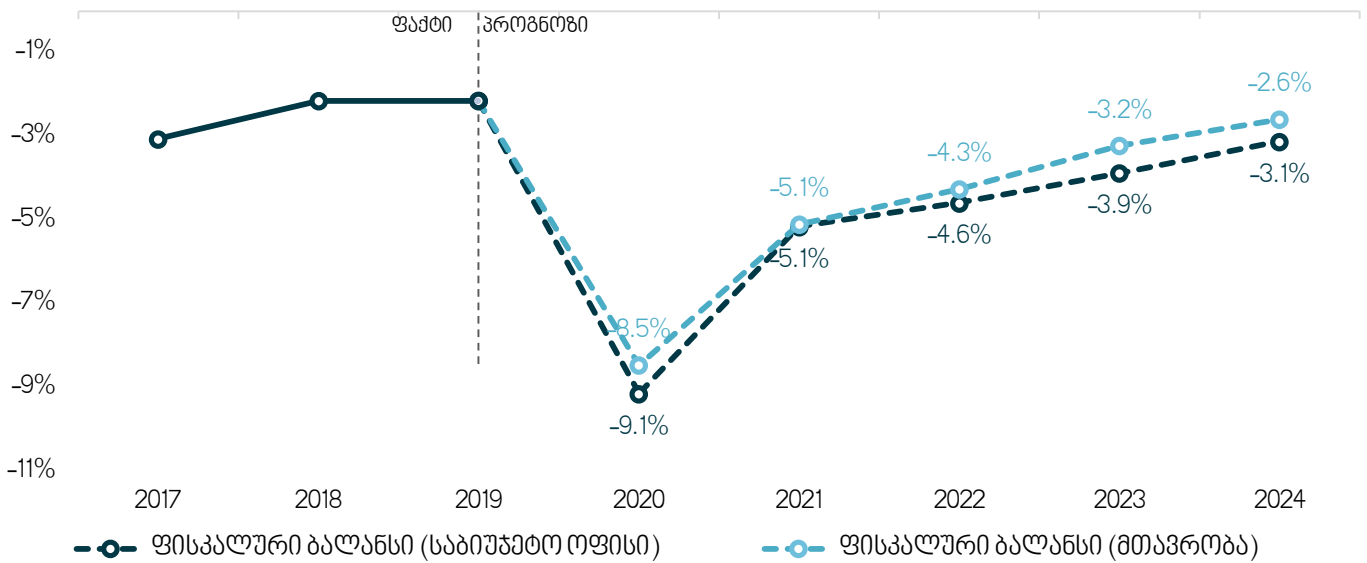
დიაგრამა 7: კერძო ინვესტიციები, მშპ-სთან შეფარდება.

1.2. ფისკალური სექტორი

ფისკალური გარემოს ანალიზისათვის მნიშვნელოვანია ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს მოცულობა როგორც საშუალოვადიან, ასევე - გრძელვადიან პერიოდში. **პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2020 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს (GFSM 2001) მშპ-სთან მოსალოდნელი ფარდობა -9.0%-ს შეადგენს (დეკემბრის პროგნოზით იგი -1.6% იყო). ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული დეფიციტის მარგენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) 2020 წლისთვის 9.1%-ს გაუტოლდება.**

დიაგრამა 8: ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, მშპ-სთან შეფარდება.

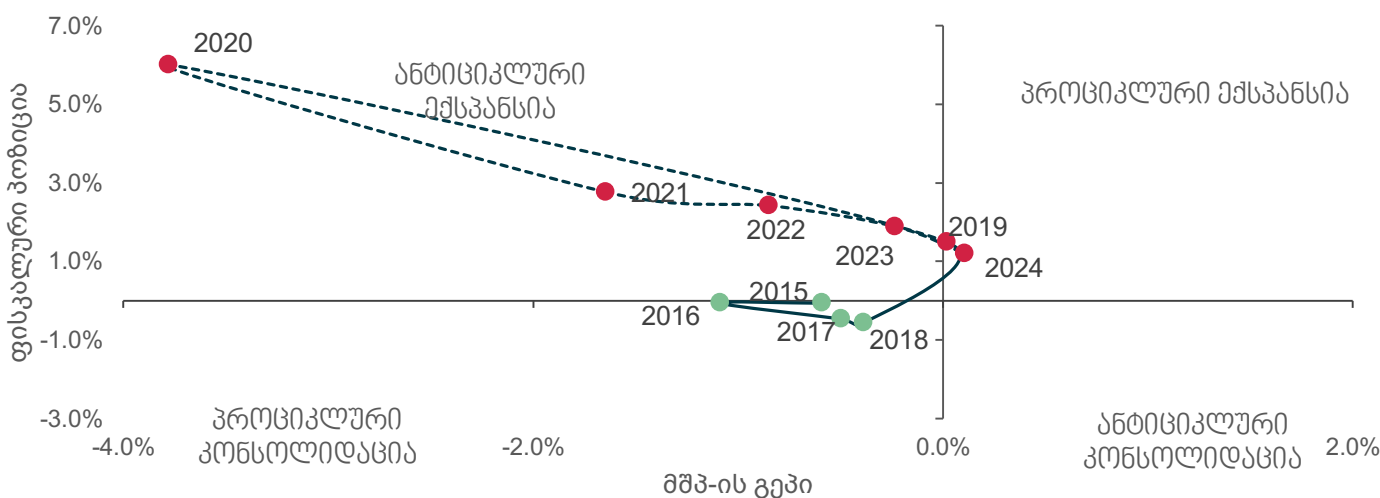
დიაგრამა 9: მოდიფიცირებული დეფიციტი, მშპ-სთან შეფარდება.

ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს მარგენებლის მშპ-სთან ფარდობა 0.7 პპ-ით ნაკლებია მთავრობის მიერ წარმოდგენილ შესაბამის მარგენებლებზე, რაც გამოწვეულია ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლებისა და ნომინალური მთლიანი შიდა პროდუქტის საპროგნოზო მარგენებლებს შორის განსხვავებით. აქედან გამომდინარე, როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზით 2021-2022 წელს ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3%-ზე მეტი იქნება. 2023 წელს მთავრობის პროგნოზის მიხედვით დეფიციტი გაუთანაბრდება და ჩამოცდება 3%-იან მარგენებელს, ხოლო საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით დეფიციტი 2024 წელს ჩამოცდება 3%-იან ნიშნულს.

აქვე ხაზგასასმელია რომ, როგორც უკვე აღინიშნა, ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილთან დაკავშირებით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზების საბაზისო სცენარი ეყრდნობა „საქართველოს 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტის გადამუშავებული ვარიანტში წარმოდგენილ მთავრობის მიერ განსაზღვრულ ფისკალურ გეგმას საშუალოგადაინი პერიოდისათვის⁹.

აგრეთვე, საშუალოგადაინი პერიოდისათვის მნიშვნელოვანია, შევადგათ ფისკალური ინდიკატორები ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან მიმართებით¹⁰, კერძოდ - დისკრეციული ფისკალური პოლიტიკის მიმართულება და კავშირი ეკონომიკურ ციკლთან¹¹.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2020-2023 წლებში ბიუჯეტის დეფიციტს (ციკლურად შესწორებული პირველადი მთლიანი სალდო) და შესაბამისად, დადებით ფისკალურ პოზიციას ემთხვევა მშპ-ის უარყოფითი გაპი, რაც ანტიციკლური ფისკალური ექსპანსიაა და პასუხობს მდგრადი ეკონომიკური განვითარების კარგ პრაქტიკას (ეკონომიკის სტიმულირება შენელების დროს). 2024 წელს მშპ-ის გაპი დადებითი ხდება, თუმცა ბიუჯეტი კვლავ დეფიციტურია, რაც პროციკლურ ფისკალურ პოლიტიკაზე მიუთითებს, ანუ ხდება ეკონომიკის სტიმულირება ეკონომიკური მდგრადობის გაუმჯობესების დროს.

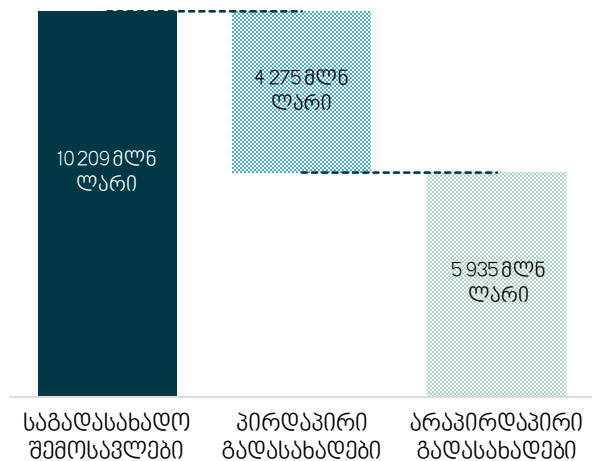

დიაგრამა 10: ფისკალური პოზიცია.

⁹ <http://parliament.ge/ge/kanonmdebloba/announcements-all/announcements-main/biujeti-2020-gadamushavebuli.page>
¹⁰ კვლევა ეყრდნობა დაშვებას, რომ ხარჯვითი პოლიტიკა სრულად დისკრეციულია: გადამწვეტილებები ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის შესახებ არ მიიღება ეკონომიკური ციკლების მიხედვით.
¹¹ იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: "ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი".

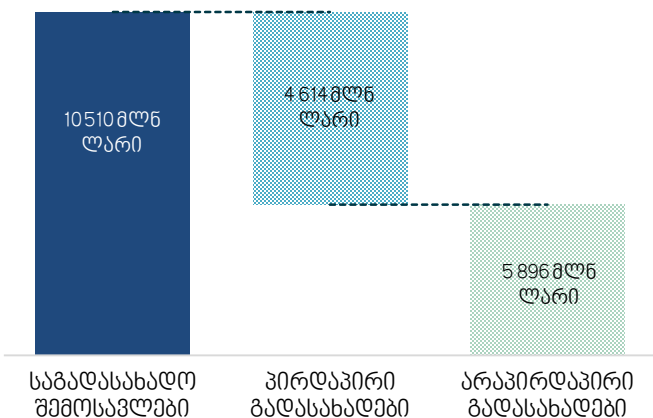
საგადასახადო შემოსავლებთან დაკავშირებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2020 წლისათვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 10,209 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 2,287 მლნ ლარით ჩამორჩება საბიუჯეტო ოფისის მიერ დეკემბერში გაკეთებულ 2020 წლის საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მარჯვენებელს და 301 მლნ ლარით ნაკლებია კანონის პროექტში “საქართველოს 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ” საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე” წარმოდგენილ მთავრობის პროგნოზთან შედარებით (10,510 მლნ ლარი). აღნიშნული ძირითადად განპირობებულია პირდაპირ გადასახადების საპროგნოზო მარჯვენებლებს შორის არსებული განსხვავებით¹². საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2020 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 20.3%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზი კი 20.9%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის თანახმად, 2021-2024 წლებისათვის გადასახადების შეფარდება მშპ-სთან საშუალოდ 21.5% იქნება.

საგადასახადო შემოსავლების კომპონენტების დონეზე ანალიზისას აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2020 წელს 2.0 კპ-ით გაიზრდება პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში (42%).

დიაგრამა 11: საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (საბიუჯეტო ოფისი)

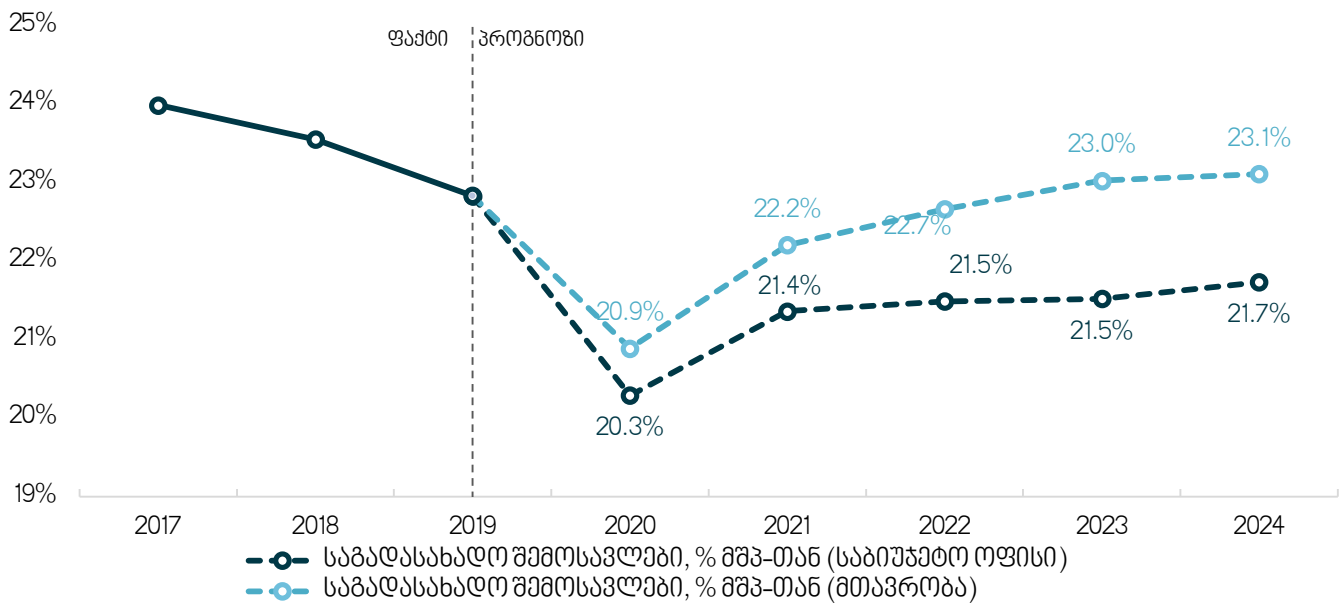
შესაბამისად, არაპირდაპირი გადასახადების წილი 58%-ი იქნება. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2021-2024 წლებში თანდათან მოიმატებს პირდაპირი გადასახადების და დაიკლებს არაპირდაპირი გადასახადების წილი. აღსანიშნავია, რომ მოცემული საშუალოგადიანი პროგნოზები ეყრდნობა არსებულ ფისკალურ პოლიტიკას და გათვალისწინებულია 2017-2020 წლებში განხორციელებული საგადასახადო და საპენსიო რეფორმები. საბიუჯეტო პოლიტიკის შემდგომმა ცვლილებებმა, შესაძლოა, გამოიწვიოს განსხვავებები აღნიშნული პროგნოზებისაგან.

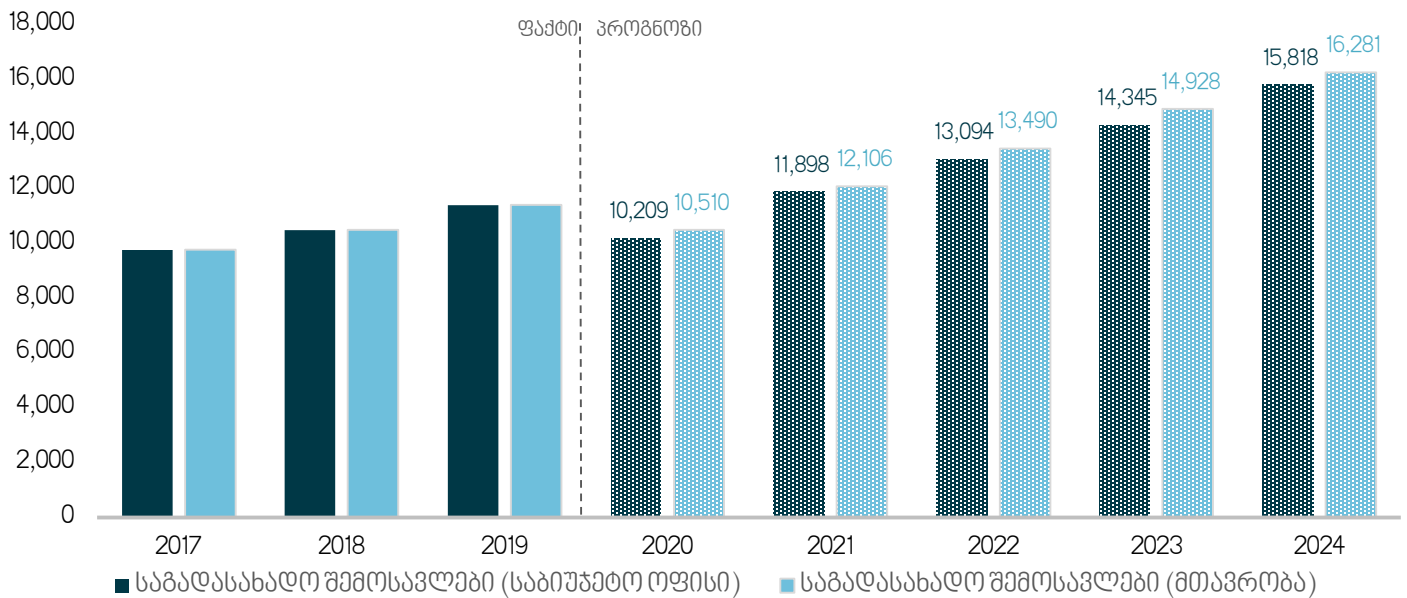
რაც შეეხება მთავრობის საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურას, მოსალოდნელია, რომ 2020 წლისათვის 40%-დან 44%-მდე იზრდება პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში და საშუალოგადიან პერიოდში ამ დონეზე ნარჩუნდება.

დიაგრამა 12: საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (მთავრობა)

¹² პირდაპირი გადასახადები ასევე მოიცავს სხვა გადასახადების საპროგნოზო შემოსავლებს.

დიაგრამა 13: საგადასახადო შემოსავლები, მშპ-სთან შეფარდება.

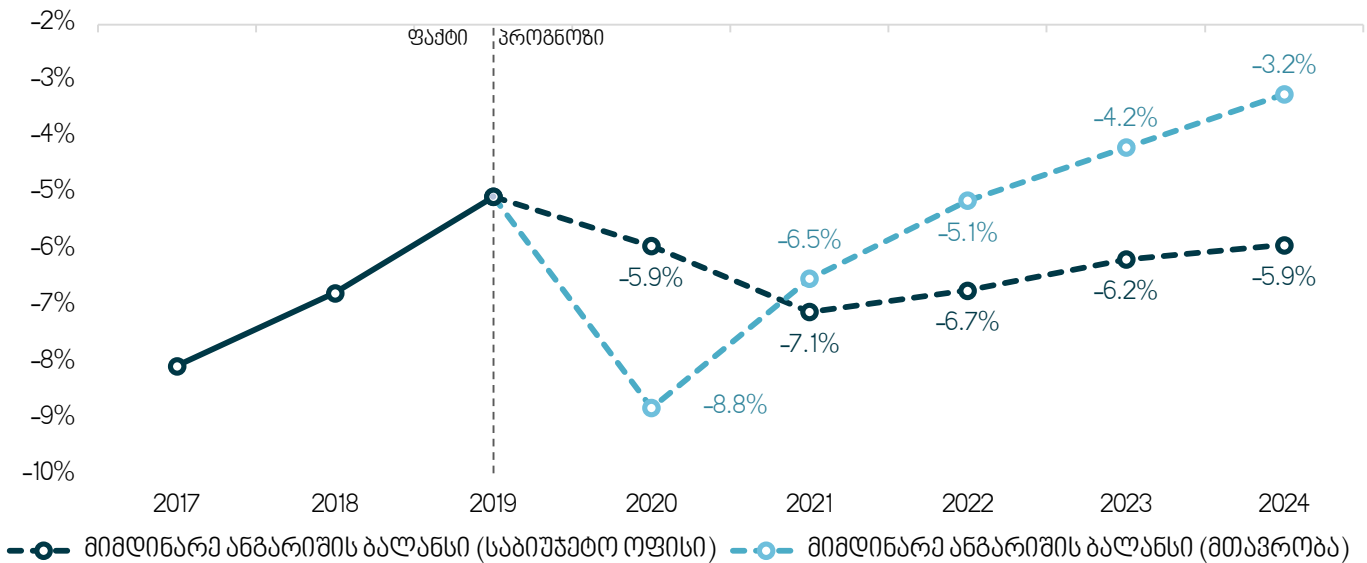

დიაგრამა 14: საგადასახადო შემოსავლები, მილიონი ლარი.

1.3. საგარეო სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2020 წლისთვის საგადასახდელო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 5.9%-ია, რაც 0.3 პპ-ით ჩამორჩება ოფისის 2019 წლის დეკემბრის პროგნოზს (5.6%), ხოლო მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელი მშპ-ის 8.8%-ს შეადგენს. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი 2021 წელს უმნიშვნელოდ გაუარესდება, შემდეგ გაუმჯობესებას დაიწყებს და საშუალოდ მშპ-ს -6.3%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება, ხოლო მთავრობის პროგნოზის მიხედვით დეფიციტი მუდმივად კლების ტენდენციით ხასიათდება.

როგორც საბიუჯეტო ოფისის (თუ 2021 წლის გაუარესებას არ ჩავთვლით) ისე მთავრობის პროგნოზების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მოსალოდნელი კლების მთავარი მამოძრავებელი ძალა შიდა დანაზოგების საპროგნოზო ზრდაა.¹³ მიუხედავად იმისა, რომ საანგარიშო პერიოდში იზრდება მშპ-ში ინვესტიციების წილიც, დანაზოგების ზრდის ტემპი არამხოლოდ აკომპენსირებს ამ ზრდას, არამედ მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის გაუმჯობესებასაც უზრუნველყოფს. ამ მხრივ განსაკუთრებით აღსანიშნავია კერძო დანაზოგების ზრდა.

დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი, მშპ-სთან შეფარდება.

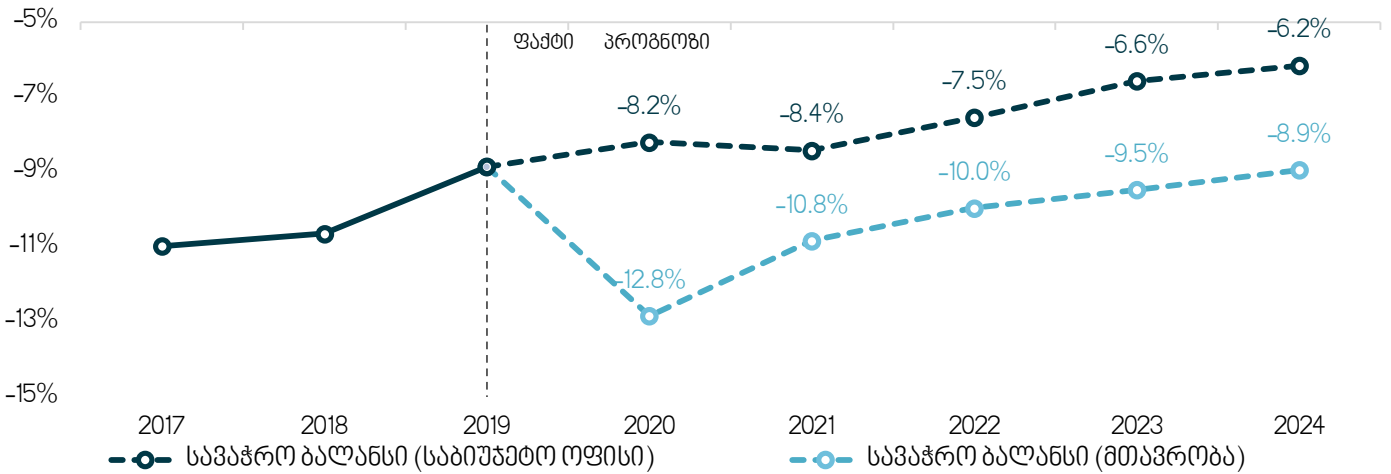
რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის კომპონენტებს:

- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ფორმირების უმნიშვნელოვანესი განმაპირობებელი ფაქტორი სავაჭრო ბალანსის მოსალოდნელი დინამიკაა. Covid-19-ით გამოწვეული ზემოთ აღწერილი პრობლემებიდან გამომდინარე მნიშვნელოვნად შემცირდება ექსპორტის მოცულობა, თუმცა ამავე დროს მნიშვნელოვანი კლებაა მოსალოდნელი იმპორტშიც, რაც შიდა ეკონომიკური აქტივობის შემცირებითაა განპირობებული. ყოველივე აქედან გამომდინარე მოსალოდნელია, რომ სავაჭრო ვაჭრობის მოცულობა მნიშვნელოვნად შემცირდება, თუმცა, სავაჭრო ბალანსი უმნიშვნელოდ გაუმჯობესდება. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, სავაჭრო დეფიციტი 2020

¹³ მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი შეგვიძლია განვიხილოთ როგორც მთლიანი ინვესტიციებისა და მთლიანი დანაზოგების სხვაობა - დეფიციტი ნიშნავს, რომ დანაზოგები არაა საკმარისი ინვესტიციების დასაფინანსებლად და ქვეყანა სესხს იღებს დანარჩენი მსოფლიოსგან.

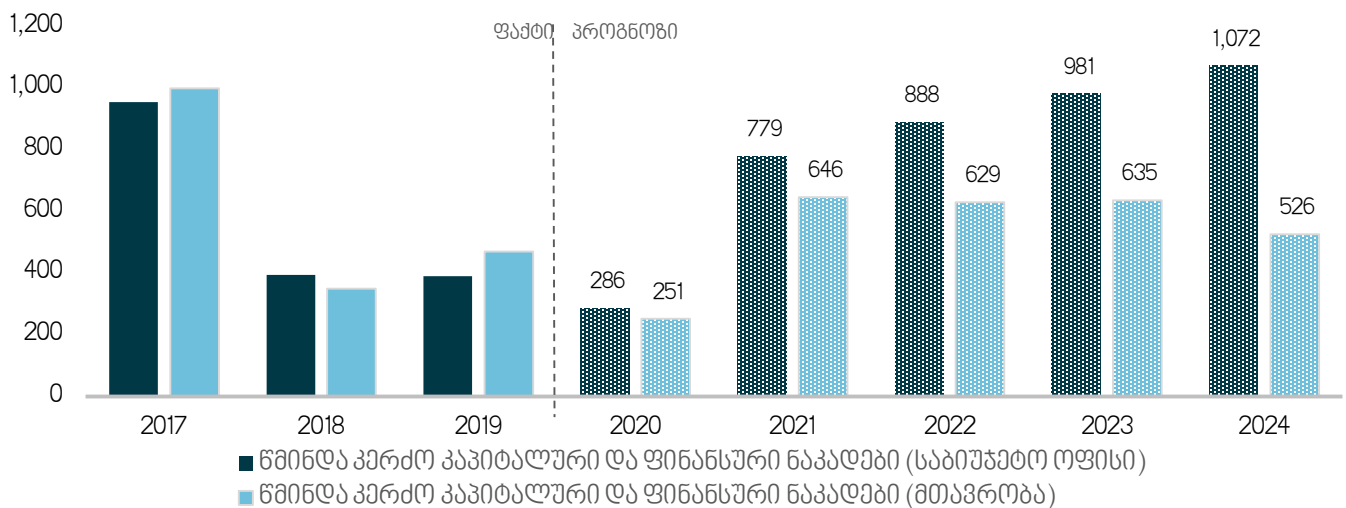
წელს მშპ-ის 8.2%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზით კი დეფიციტი 12.8% იქნება. მიმდინარე ანგარიში და განსაკუთრებით სავაჭრო ბალანსი საშუალოვადიან პერიოდში გაუმჯობესების ტენდენციით ხასიათდება, რაც ნიშნავს, რომ ქვეყნის შიდა მიწოდება უკეთ უზრუნველყოფს მთლიანი მოთხოვნის დაკმაყოფილებას.

- მთავრობის პროგნოზით, მიმდინარე ანგარიშის გაუმჯობესების წყარო, როგორც პირველადი, ისე მეორადი შემოსავლის (ე.წ ტრანსფერტები) მუხლის გაუმჯობესება იქნება, ხოლო სავაჭრო დეფიციტი საშუალოვადიანი პერიოდისათვის მშპ-ის 10%-ის ფარგლებშია მოსალოდნელი.

დიაგრამა 16: სავაჭრო ბალანსი, მშპ-სთან შეფარდება.

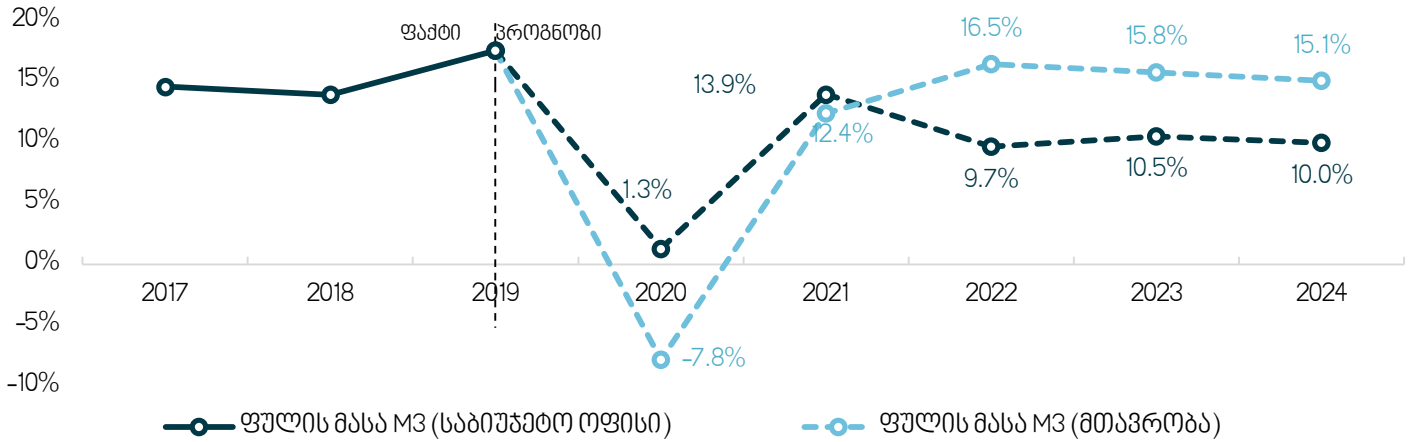
რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2020 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 286 მლნ აშშ დოლარს გაუტოლდება და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება, ხოლო ფინანსთა სამინისტროს პროგნოზით, წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები 251 მლნ აშშ დოლარი იქნება და საანალიზო პერიოდში მოსალოდნელია თავდაპირველად ზრდა, ხოლო შემდეგ წლებში უმნიშვნელო კლებას ექნება ადგილი.

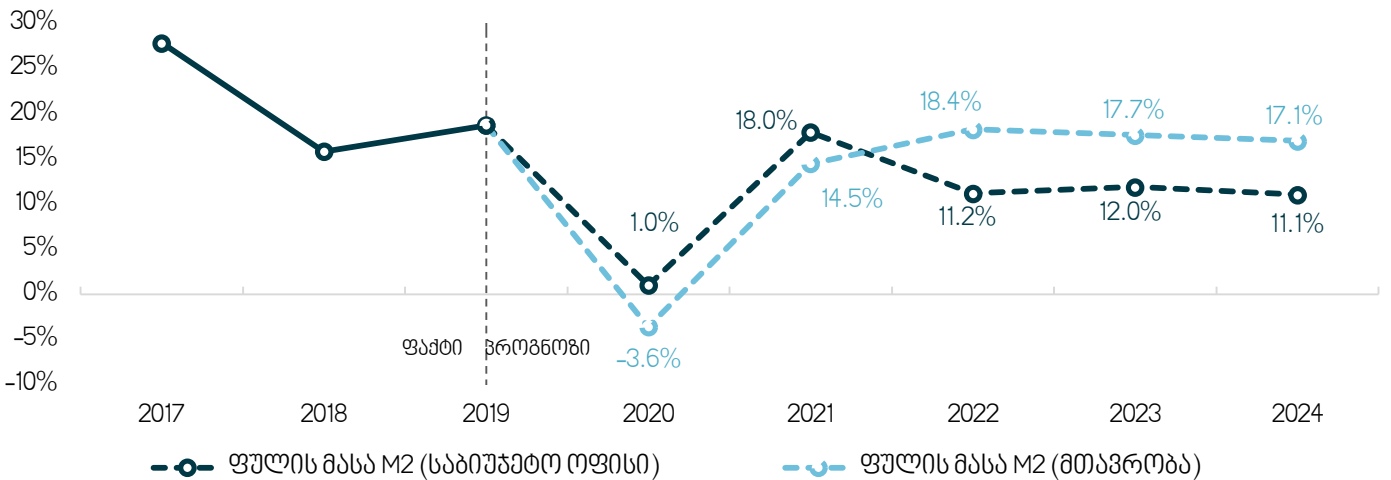
დიაგრამა 17: წმინდა კერძო და კაპიტალური ნაკადები, მლნ აშშ დოლარი.

1.4. მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2020 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 24,694 მლნ ლარს გაუტოლდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი - 1.3%-ს. თავის მხრივ, ფულის მასა M2 აგრეგატის მოსალოდნელი მოცულობა 11,613 მლნ ლარია, ზრდა კი - 1.0%.

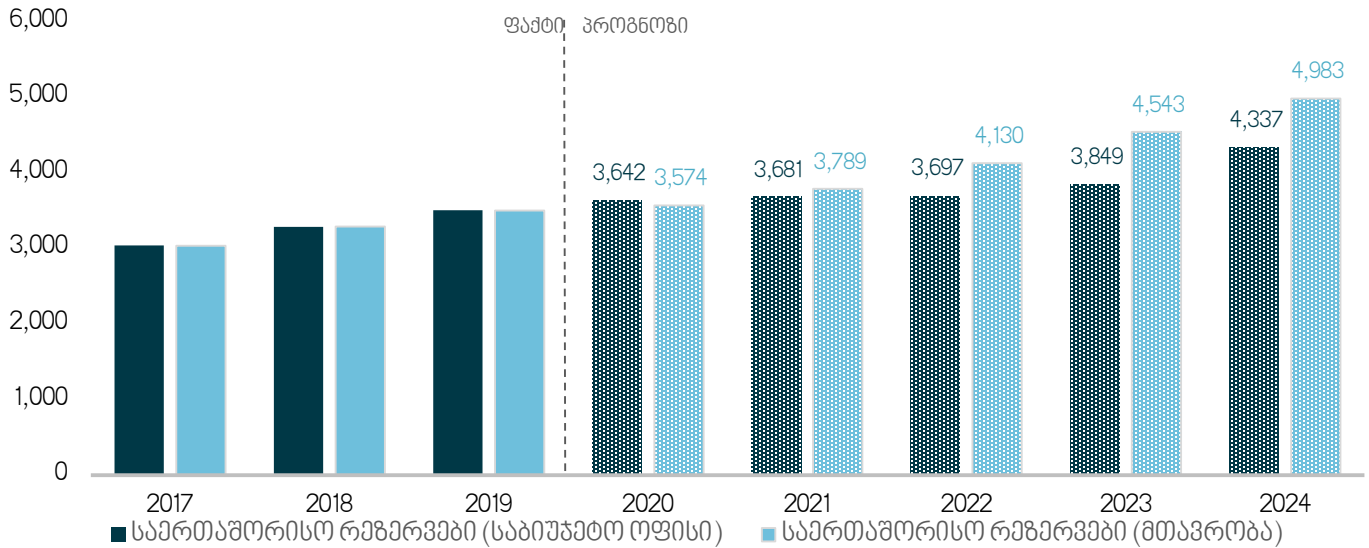

დიაგრამა 18: ფულის მასის M3 ზრდის ტემპი.

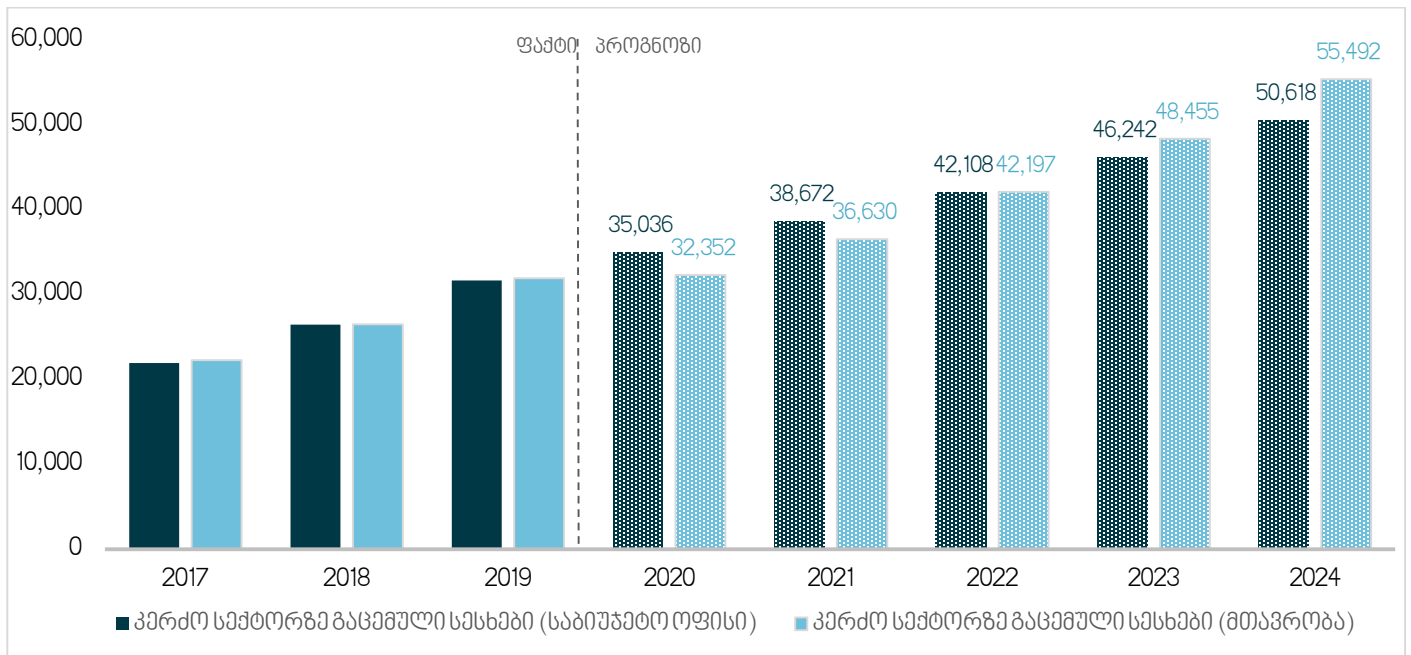
დიაგრამა 19: ფულის მასის M2 ზრდის ტემპი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2020 წლისათვის მოსალოდნელია საერთაშორისო რეზერვების 3.9%-ით ზრდა. შესაბამისად, 2020 წელს რეზერვების მოცულობა 3,642 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (4.7 თვის იმპორტის ჯერადი), ხოლო 2021-2024 წლების საშუალო მოცულობა 3,891 მლნ აშშ დოლარია.

დიაგრამა 20: საერთაშორისო რეზერვები, მლნ აშშ დოლარი.

რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2020 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 35,036 მლნ ლარს მიაღწევს, რაც მეტია სამთავრობო პროგნოზთან შედარებით. აღნიშნული ტენდენცია შენარჩუნდება საშუალოვადიან პერიოდშიც. აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზი ითვალისწინებს 2020 წელს შექმნილ ვითარებასა და სესხების გაცემასთან დაკავშირებული სამთავრობო პოლიტიკის შესაძლო ეფექტს. შესაბამისად, სასესხო პორტფელის ზრდის მიუხედავად, 2020 წლის ზრდის ტემპი მნიშვნელოვნად ჩამორჩება მის საშუალო მაჩვენებელს.

დიაგრამა 21: კერძო სექტორზე გაცემული სესხები. ნაშთები. მლნ ლარი.

2. მაკროეკონომიკური სცენარები

მაკროეკონომიკური სცენარები წარმოადგენს ეკონომიკის საბაზისო, ყველაზე მეტად მოსალოდნელი სცენარიდან გაუთვალისწინებელი გადახრის შემთხვევაში ქვეყნის ეკონომიკის შესაძლო განვითარების მოდელებს.

2020 წლისათვის საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების დაშვებებს შორის ძირითადი განსხვავება კორონა ვირუსის (Covid-19) შესაძლო განვითარებასა და მის მიერ გამოწვეული შედეგების რეალიზაციით არის განპირობებული.

საბაზისო მოდელი უშვებს, რომ კორონა ვირუსს (Covid-19) პიკი ექნება 2020 წლის მეორე კვარტლის ბოლოს, მესამე კვარტლიდან შეზღუდვები ნელ ნელა მოიხსენა ეკონომიკაში და მეოთხე კვარტლიდან ეკონომიკა გამოცოცხლდება დანარჩენ მსოფლიოსთან ერთად. ტურიზმის სექტორიც უმნიშვნელოდ მესამე, ხოლო ძირითადად მეოთხე სექტორიდან აღდგება.

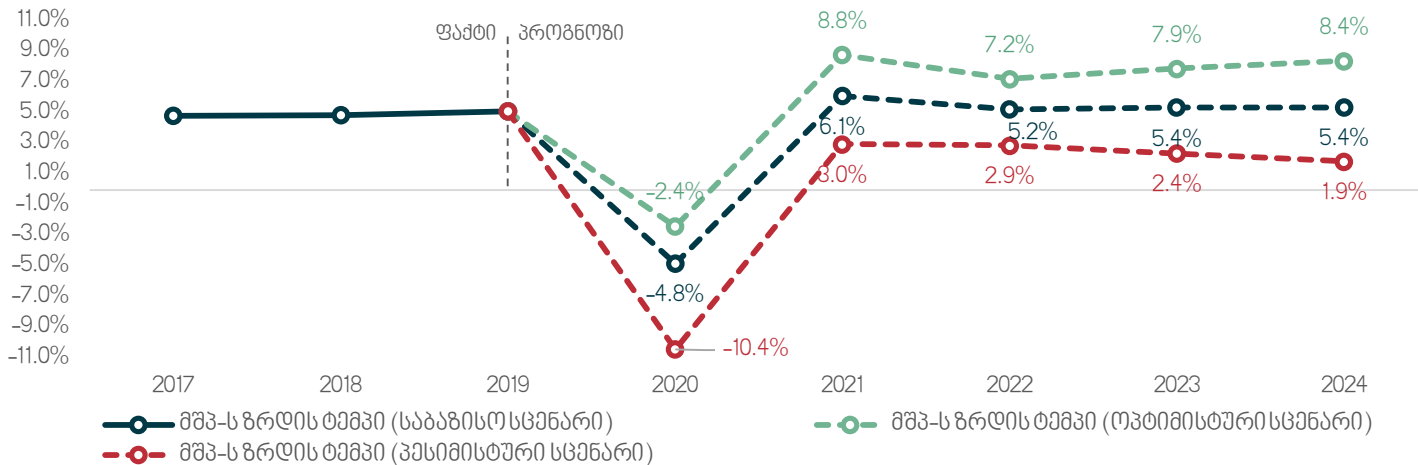
ოპტიმისტური სცენარი, გულისხმობს დაშვებას, რომ მსოფლიოში მიმდინარე კორონა ვირუსით (Covid-19) გამოწვეულ უარყოფით შედეგებს საქართველოში პიკი ექნება მეორე კვარტალში, საქართველოს ეკონომიკა დანარჩენ მსოფლიოსთან შედარებით სწრაფად დაიწყებს აღდგენას. ამავე სცენარის მიხედვით პიკი დანარჩენ მსოფლიოში მესამე კვარტალში იქნება და მეოთხე კვარტლიდან მსოფლიო ეკონომიკის გამოცოცხლება იქნება შესაძლებელი. ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით საქართველოში მესამე კვარტლიდან დაიწყება ტურისტული სექტორის გამოცოცხლება და ეს შეუფერხებლად გაგრძელდება. საშუალოვადიან პერიოდში ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს მუდმივად დადებით შოკს ქვეყანაში და მაღალ ეკონომიკურ ზრდას.

პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ მეორე კვარტლის პიკის შემდეგ მესამე კვარტლის ბოლოდან კვლავ დაიწყება ვირუსის გავრცელება და გარკვეული შეზღუდვების კვლავ შემოღება. ამავე დაშვებით არ არის მოსალოდნელი მეოთხე კვარტლიდან მსოფლიო ეკონომიკის აღდგენა (მოსალოდნელია 2021 წლიდან, თუმცა ნელი ტემპებით) და ასევე არ გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორი, როგორც ეს ოპტიმისტური სცენარით იყო გათვალისწინებული. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ ეკონომიკის აღდგენა ძნელად მისაღწევი იქნება და შემცირებული ეკონომიკური აქტივობების ფონზე შემცირდება ასევე წარმოების პოტენციალიც.

2.1 ძირითადი დაშვებები

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკური მოდელის (PBOMFM) სხვადასხვა სცენარი ეფუძნება შოკების რეალიზაციის პირობებში ორი ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორის: ინფლაციისა და რეალური მშპ-ის ცვლილებებს. დანარჩენი მაკროეკონომიკური ცვლადების საბაზისო სცენარიდან გადახრები განპირობებულია ინფლაციისა და მშპ-ის ზრდის შოკებით.

რეალური მშპ-ის ზრდის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები წარმოადგენს საბაზისო სცენარიდან გადახრას ზემოთაღწერილი დაშვებების შესაძლო რეალიზაციის შედეგად.

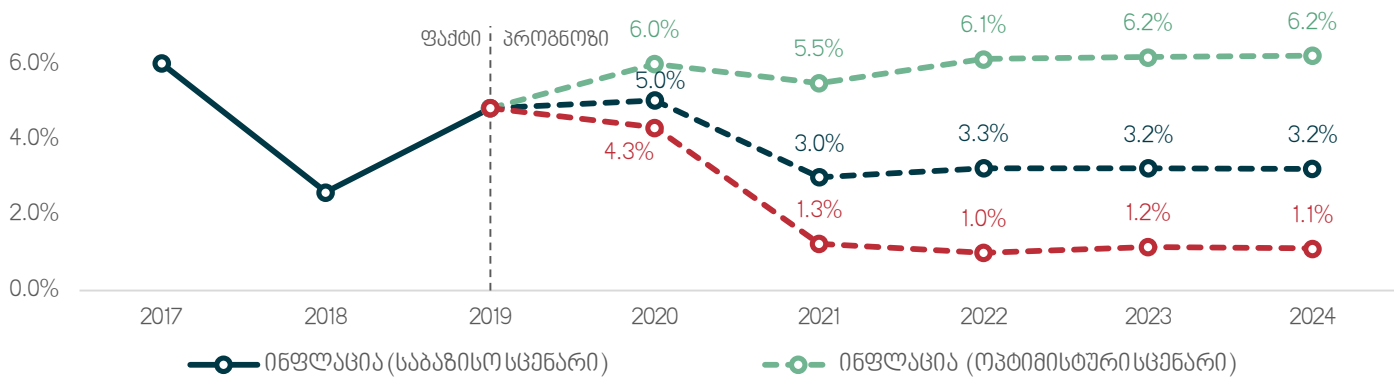
დიაგრამა 4: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიზტური სცენარები).

მაკროეკონომიკური სცენარები ეფუძნება დაშვებას, რომ, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, მთლიანი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში პერმანენტულად დადებითი შოკები რეალიზდება, ხოლო, უარყოფითი სცენარის დროს, ყოველ წელს საბაზისო სცენართან შედარებით ეკონომიკური განვითარების უარყოფითი ტენდენციებია მოსალოდნელი.

ამ დაშვებების გათვალისწინებით, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2021-2024 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 8.1% იქნება, ხოლო პესიმიზტურის შემთხვევაში - 2.5%.

რაც შეეხება სამომხმარებლო ფასების ინფლაციას, მისი ოპტიმისტური და პესიმიზტური სცენარები ითვალისწინებს წლების განმავლობაში ინფლაციის ტენდენციებს ეკონომიკური ზრდისა და შენელებისას; აგრეთვე - ინფლაციის საპროგნოზო მოდელის შეფასების შეცდომას.

ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 6.0%), ხოლო პესიმიზტური სცენარის შემთხვევაში ინფლაცია 2%-ზე ნაკლები იქნება (საშუალოდ 1.1%).

დიაგრამა 5: ინფლაცია, (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიზტური სცენარები).

რეალური მშპ-ისა და ინფლაციის ოპტიმისტური სცენარების კომბინაცია წარმოადგენს მთლიანი მოდელის ოპტიმისტური სცენარის საფუძველს, ხოლო პესიმიზტური სცენარების კომბინაცია ეკონომიკური განვითარების პესიმიზტური სცენარის ბაზისია.

მოდელი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური შოკები, პირველ რიგში, სწორედ ამ ორ ინდიკატორზე მოახდენს გავლენას. თავის მხრივ, რეალური მშპ-ის ზრდა და ინფლაცია გავლენას ახდენს ერთმანეთზე, რაც აგრეთვე ეკონომიკური შინაარსის მატარებელია.

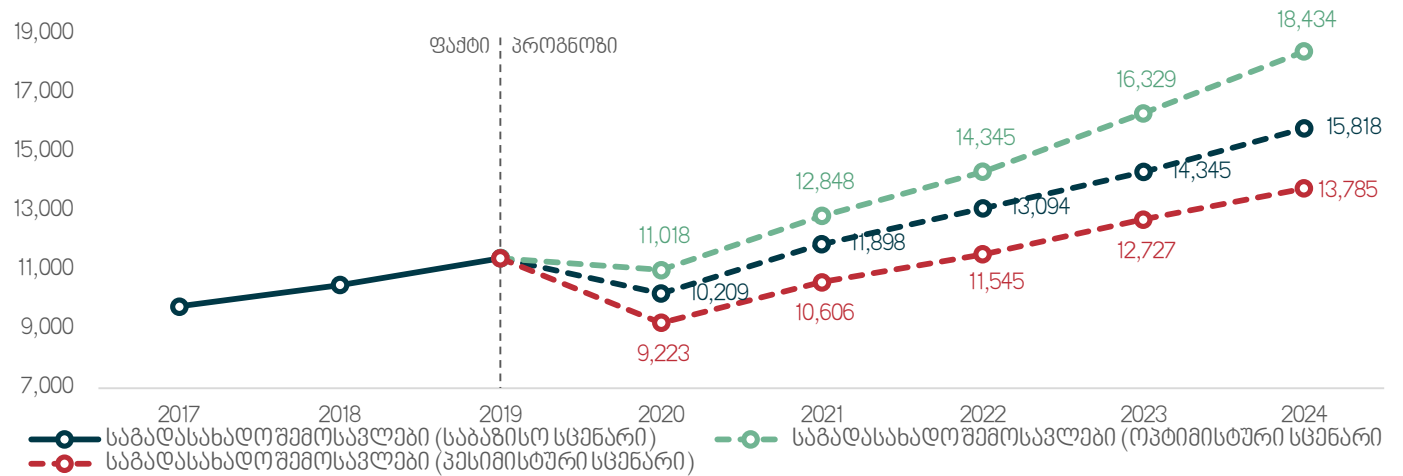
საბაზისო სცენართან შედარებით მაღალი ეკონომიკური ზრდა ნიშნავს საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილ ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გაზრდილ ფასებს, ხოლო ეკონომიკის ზრდის მუდმივი დაბალი ტემპი ერთობლივი მოთხოვნის და, შესაბამისად, ფასების კლებას განაპირობებს. თავის მხრივ, საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი და სტაბილური ინფლაცია ხელს უწყობს მოხმარების სტიმულირებას, რაც ზრდის ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გამოშვებას, ხოლო დაბალი ინფლაცია დაბოვების სტიმულს ქმნის და საშუალოვადიან პერიოდში მოთხოვნას ამცირებს.

პესიმიზმური და ოპტიმიზმური სცენარები აგებულია იმ დაშვებით, რომ მთავრობის ხარჯვითი პოლიტიკა წარიმართება ისე, როგორც მთავრობის მიერ წარმოდგენილ ოპტიმიზმურ და პესიმიზმურ სცენარებშია ასახული. საბიუჯეტო ოფისის ოპტიმიზმური სცენარი მოიცავს მთავრობის ოპტიმიზმურ ხარჯვით პოლიტიკას, ხოლო პესიმიზმურ სცენარში მთავრობის პესიმიზმური სცენარით გათვალისწინებული ხარჯვითი პოლიტიკაა გათვალისწინებული¹⁴.

2.2 ოპტიმიზმური და პესიმიზმური სცენარები

რაც შეეხება ეკონომიკურ სცენარებს სექტორების მიხედვით:

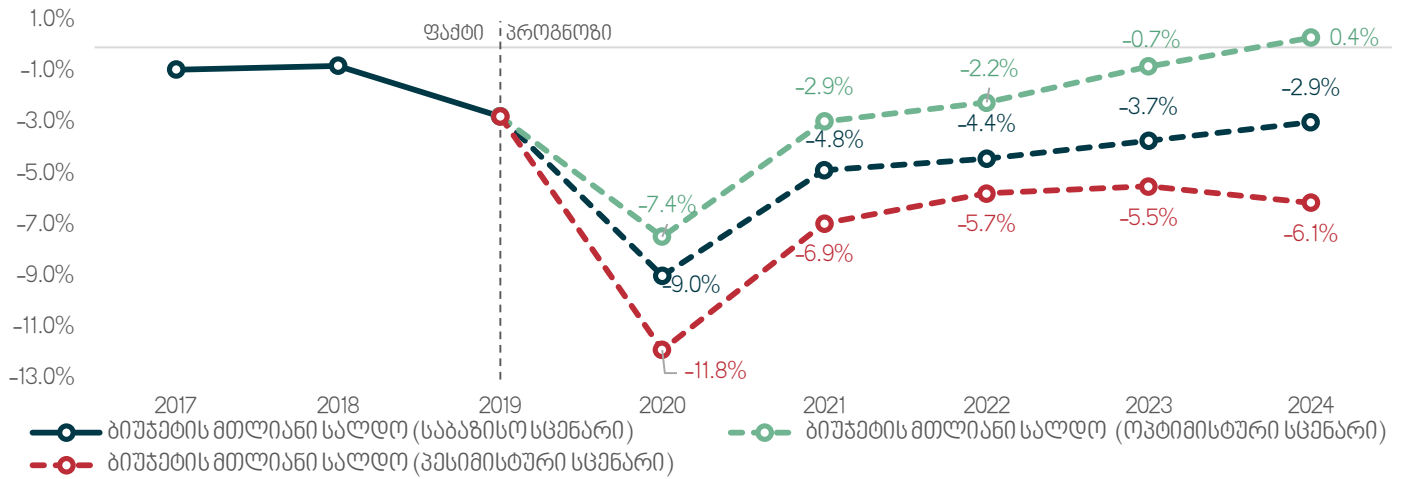
მაღალი ეკონომიკური ზრდა და ფასების მაღალი დონე განაპირობებს იმას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით იზრდება გადასახადების დასაბეგრი ბაზა და, შესაბამისად, ბიუჯეტში მობილიზებული გადასახადები, ხოლო უარყოფითი სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ გადასახადების მოცულობა საბაზისო პროგნოზთან შედარებით შემცირდება.

დიაგრამა 6: საგადასახადო შემოსავლები (საბაზისო, ოპტიმიზმური და პესიმიზმური სცენარები).

¹⁴ „საქართველოს 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტის გადამუშავებული ვარიანტი <http://parliament.ge/ge/kanonmdbloba/announcements-all/announcements-main/biujeti-2020-gadamushavebuli.page>

ასევე აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის საპროგნოზო მარკენებლებში, საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზთან ერთად ხარჯების ნაწილში გათვალისწინებულია მთავრობის მიერ წარმოდგენილ შესაბამისი ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებში ასახული ხარჯების მოცულობები. ეს ყოველივე კი თავის მხრივ აისახება ბიუჯეტის დეფიციტის ცვლილებაზე, რომელიც განსხვავდება როგორც საბიუჯეტო ოფისის საბაზისო პროგნოზებისაგან, ისე მთავრობის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარებისაგან (იხ დანართები 6,7).

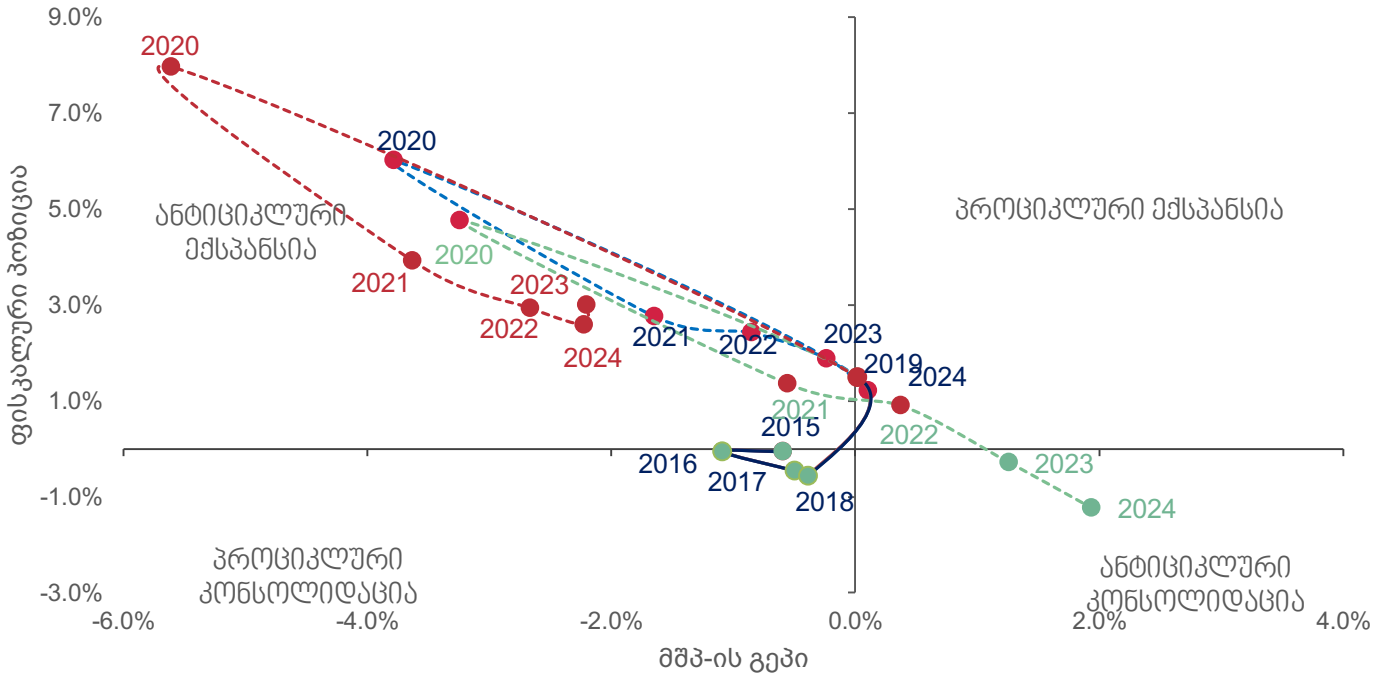
დიაგრამა 7: ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო 2021 წელსვე დაუბრუნდება 3%-იან ნიშნულს, თანდათან შემცირდება და 2024 წლისათვის მისი მშპ-სთან შეფარდება დადებითი გახდება (0.4%). მეორე მხრივ, პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ 2020 წლის შემდეგ მთლიანი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში ნაერთ ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო მუდმივად 3%-ზე მეტი იქნება და 2021-2024 წლებში საშუალოდ -6%-ს მიაღწევს.

აგრეთვე, მნიშვნელოვანია მთავრობის სხვადასხვა სცენარის შესაბამისად, თუ რა მიმართულების იქნება არსებული ფისკალური პოლიტიკა ხარჯების ცვლილების დაშვების პირობებში: ეკონომიკური ციკლების დაბალანსებისა და შესუსტების (ანტიციკლური), თუ - პირიქით, გაძლიერების (პროციკლური).

ოპტიმისტური სცენარის თანახმად, ფისკალური პოზიცია (ბიუჯეტის ციკლურად კორექტირებული პირველადი მთლიანი სალდო უარყოფითი ნიშნით) 2020-2021 წლებში დადებითი იქნება (ექსპანსია), რაც ეკონომიკის შენელებისას მისი სტიმულირების ანტიციკლურ პრაქტიკას შეესაბამება. 2022 წელს სტიმული კვლავ დადებითია, თუმცა დადებითი მშპ-ს გაპის ფონზე სუსტად პროციკლური ხასიათისაა. 2023-2024 წლებში ფისკალური პოზიცია უარყოფითია, რაც ნიშნავს, რომ ადგილი აქვს მთავრობის მხრიდან ეკონომიკის შეკავებას (კონსოლიდაცია). აღნიშნულ პერიოდში ეკონომიკა პოტენციურზე მეტად ძლიერდება და მთავრობის აღნიშნული ფისკალური პოლიტიკა კვლავ ციკლის საწინააღმდეგოდ მოქმედებს, ანუ ადგილი აქვს ანტიციკლურ კონსოლიდაციას.

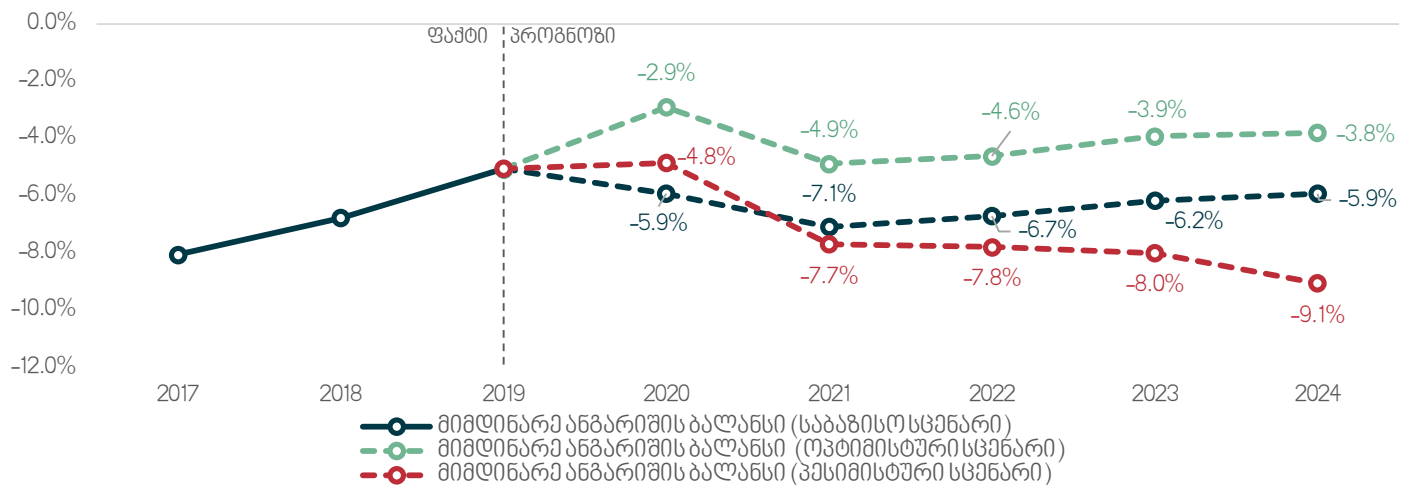
რაც შეეხება პესიმისტურ სცენარს, ფისკალური პოზიცია დადებითია მთელი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში (ექსპანსია). შესაბამისად, ფისკალური პოლიტიკა ანტიციკლურია ეკონომიკის შენელებისას 2020-2024 წლებში. ამ პერიოდში მთავრობის მხრიდან ადგილი აქვს ანტიციკლურ ექსპანსიას.

დიაგრამა 8: ფისკალური პოზიცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

რაც შეეხება საგარეო სექტორს, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, ნაკლები რეცესიის პირობებში მოსალოდნელია როგორც ექსპორტის, ასევე - იმპორტის შედარებით ნაკლები შემცირება, რაც სხვადასხვა მიმართულებით შეცვლის სავაჭრო ბალანსს. ამავე დროს, მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება საგადასახდელო ბალანსის სხვადასხვა კომპონენტიც, რაც აისახება როგორც მიმდინარე ანგარიშის, ასევე - კაპიტალის და ფინანსური ანგარიშის სტრუქტურაზე.

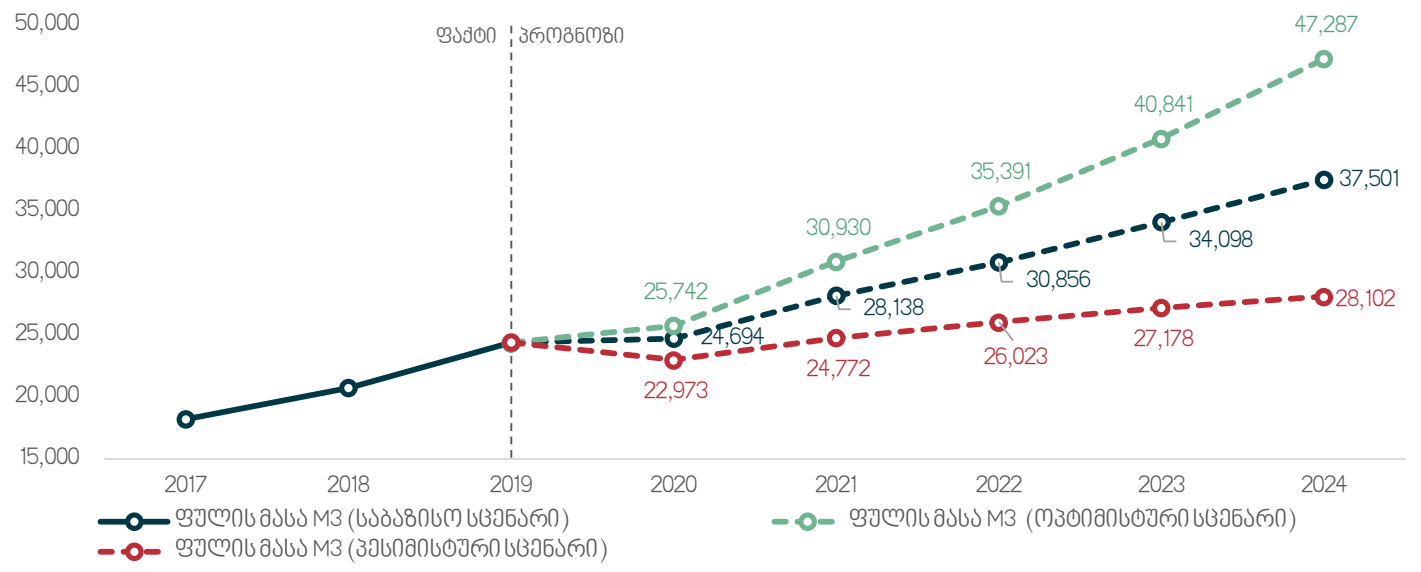
პესიმისტური სცენარის განვითარება და ეკონომიკური აქტივობის შემცირება უკავშირდება საგარეო ვაჭრობის შემცირებას და, აგრეთვე, საგადასახდელო ბალანსის განსხვავებულ სტრუქტურას.

დიაგრამა 9: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

აღსანიშნავია, რომ საბაზისო და პესიმისტური სცენარების პირობებში 2020-2021 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი ერთმანეთისაგან მნიშვნელოვნად არ განსხვავდება, ამასთან ერთად პესიმისტური სცენარი ითვალისწინებს დეფიციტის მნიშვნელოვან ზრდას. რაც შეეხება ოპტიმისტურ სცენარს, მოსალოდნელია, რომ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი საბაზისო სცენართან შედარებით მუდმივად ნაკლები იქნება და საშუალოვადიან პერიოდში -4.2%-მდე გაუმჯობესდება.

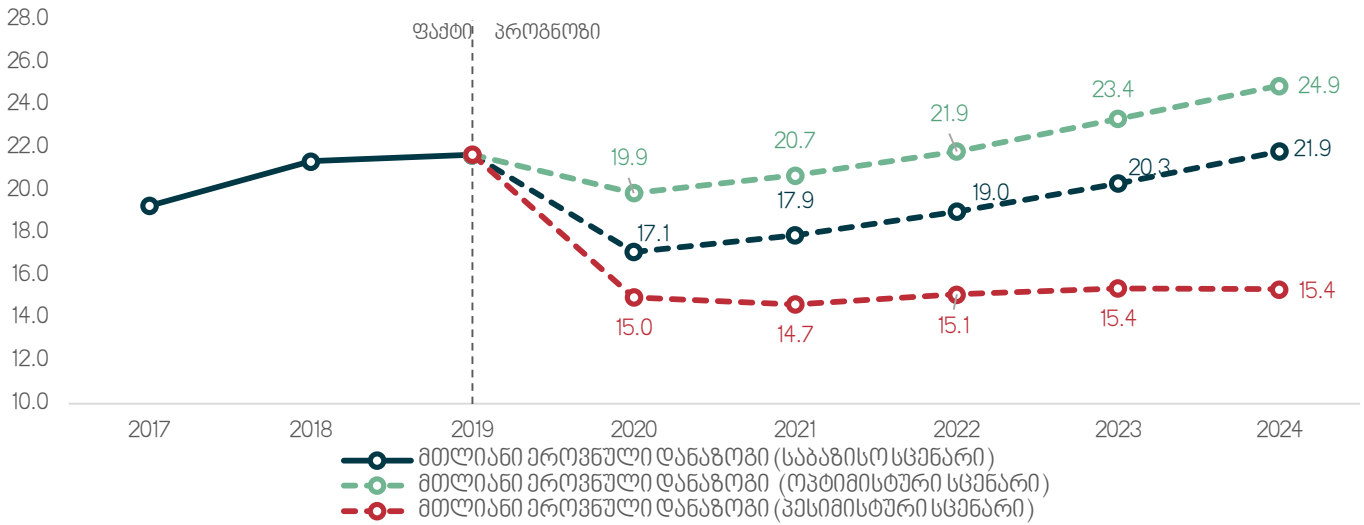
მონეტარული სექტორის აქტივობაც პირდაპირაა დაკავშირებული ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან: მაღალი აქტივობის პირობებში მოსალოდნელია, რომ გაიზრდება მიმოქცევაში არსებული ფული, აგრეთვე, ეროვნული ბანკისა და სხვა დეპოზიტური კორპორაციების საშინაო და უცხოური აქტივები. თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ეროვნული ბანკისა და კომერციული ბანკების როგორც აქტივები, ასევე - პასივები საბაზისო სცენართან შედარებით დაიკლებს.

დიაგრამა 10: ფულის მასა M3 (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის დროს M3 ფულის მასის ოდენობა ყოველთვის აჭარბებს საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელს, ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში M3 აგრეგატის მოცულობა ეკონომიკაში შემცირდება.

ეკონომიკაში არსებული ტენდენციების გათვალისწინებით, მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება როგორც შიდა ეკონომიკური აქტივობების სტრუქტურა და მიმართულებები, ასევე - საგარეო სექტორის ტენდენციებიც. ამ ყოველივეს კომპლექსურად აღწერისთვის მნიშვნელოვანია, თუ როგორ შეიცვლება ქვეყნის მთლიანი დანაზოგი.

დიაგრამა 11: მთლიანი ეროვნული დანაზოგი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის მიუხედავად, 2020 წელს ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგები მაინც მცირდება, თუმცა 2021 წელს მთლიანი დანაზოგის ზრდის მთავარი წყარო, საგარეო დანაზოგი (მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი) იქნება. თუმცა 2022-2024 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შემცირების პარალელურად მთლიანი დანაზოგის ფორმირების მთავარი წყარო შიდა დანაზოგი ხდება და აღემატება საბაზისო მაჩვენებელს.

თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში, რომელიც ნაკლებ საბიუჯეტო შემოსავლებს (შესაბამისად ნაკლებ სამთავრობო დანაზოგს) და ნაკლებ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს (შესაბამისად ნაკლებ საგარეო დანაზოგს) გულისხმობს, 2020 წლისათვის ეროვნული დანაზოგი საბაზისო სცენართან შედარებით კიდევ უფრო მცირდება. 2021-2024 წლებში კი ეროვნული დანაზოგი თითქმის არ იცვლება. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში დანაზოგების ძირითადი წყარო საგარეო დანაზოგებია, რაც გულისხმობს იმას რომ მთლიანი დანაზოგის ფორმირებისათვის მნიშვნელოვანი ხდება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ზრდა და იგი ინვესტიციების მნიშვნელოვანი წყარო ხდება.

დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2020-2024 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)¹⁵

	2017 ფაქტი	2018 ფაქტი	2019 ფაქტი	2020 PBO მოსალოდნელი	2021 PBO პროგნოზი	2022 PBO პროგნოზი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	4.8%	4.9%	5.1%	-4.8%	6.1%	5.2%	5.4%	5.4%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	6.0%	2.6%	4.9%	5.0%	3.0%	3.3%	3.2%	3.2%
მშპ დეფლატორი	8.4%	4.3%	6.4%	5.7%	4.2%	4.0%	3.8%	3.6%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	40,762	44,599	50,002	50,305	55,682	60,930	66,640	72,772
მილიონი აშშ დოლარი	16,277	17,581	17,683	16,586	19,345	20,958	23,422	26,228
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	10,934	11,968	13,429	13,510	14,954	16,364	17,897	19,544
დოლარი	4,366	4,718	4,749	4,454	5,195	5,629	6,290	7,044
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	111.0	110.6	108.9	108.1	108.4	107.4	106.5	106.1
მოხმარება	83.7	82.5	82.1	85.1	83.4	81.8	80.1	78.4
კერძო	75.9	75.2	75.2	77.8	76.5	75.1	73.5	72.1
სახელმწიფო	7.8	7.3	6.9	7.4	6.9	6.7	6.6	6.3
ინვესტიციები	27.3	28.1	26.8	23.0	24.9	25.6	26.5	27.7
კერძო	21.6	21.7	18.9	16.2	18.3	19.5	20.8	22.3
სახელმწიფო	5.7	6.4	7.9	6.7	6.6	6.2	5.6	5.4
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	19.3	21.4	21.7	17.1	17.9	19.0	20.3	21.9
კერძო	4.2	5.2	4.8	-2.3	1.4	1.4	1.6	2.1
სახელმწიფო	15.1	16.2	16.9	19.4	16.5	17.6	18.8	19.8
ფისკალური სექტორი	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	10,921	11,822	12,907	11,819	13,378	14,674	15,973	17,483
საგადასახადო შემოსავლები	9,779	10,506	11,418	10,209	11,898	13,094	14,345	15,818
პირდაპირი გადასახადები	4,134	4,540	4,593	4,275	4,826	5,506	6,086	6,859
არაპირდაპირი გადასახადები	5,645	5,966	6,825	5,935	7,072	7,589	8,259	8,959
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	11,508	12,351	14,466	16,477	16,309	17,578	18,666	19,864
მიმდინარე ხარჯები	9,194	9,493	10,519	12,956	12,609	13,828	14,916	15,964
კაპიტალური ხარჯები	2,314	2,858	3,947	3,521	3,700	3,750	3,750	3,900

¹⁵ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ვალის ნომინალური მონაცემები აღებულია „საქართველოს 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ კანონის პროექტის გადამუშავებულ ვარიანტში წარმოდგენილი 2020-2024 წლების საპროგნოზო მაკროეკონომიკური მაჩვენებლებიდან.

საოპერაციო სალდო	1,727	2,329	2,388	-1,137	769	846	1,056	1,519
მთლიანი სალდო	-358	-323	-1,353	-4,508	-2,681	-2,654	-2,444	-2,131
სახელმწიფო ვალი	16,063	17,349	20,577	27,355	28,122	31,408	32,632	34,516
საგარეო	13,199	14,098	15,750	21,383	20,721	22,577	22,370	22,825
საშინაო	2,863	3,251	4,827	5,971	7,401	8,831	10,261	11,691
ფისკალური ბალანსი	-1,242	-955	-1,464	-4,598	-2,866	-2,789	-2,579	-2,266
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	26.8%	26.5%	25.8%	23.5%	24.0%	24.1%	24.0%	24.0%
საგადასახადო შემოსავლები	24.0%	23.6%	22.8%	20.3%	21.4%	21.5%	21.5%	21.7%
პირდაპირი გადასახადები	10.1%	10.2%	9.2%	8.5%	8.7%	9.0%	9.1%	9.4%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.8%	13.4%	13.6%	11.8%	12.7%	12.5%	12.4%	12.3%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	28.2%	27.7%	28.9%	32.8%	29.3%	28.8%	28.0%	27.3%
მიმდინარე ხარჯები	22.6%	21.3%	21.0%	25.8%	22.6%	22.7%	22.4%	21.9%
კაპიტალური ხარჯები	5.7%	6.4%	7.9%	7.0%	6.6%	6.2%	5.6%	5.4%
საოპერაციო სალდო	4.2%	5.2%	4.8%	-2.3%	1.4%	1.4%	1.6%	2.1%
მთლიანი სალდო	-0.9%	-0.7%	-2.7%	-9.0%	-4.8%	-4.4%	-3.7%	-2.9%
სახელმწიფო ვალი	39.4%	38.9%	41.2%	54.4%	50.5%	51.5%	49.0%	47.4%
საგარეო	32.4%	31.6%	31.5%	42.5%	37.2%	37.1%	33.6%	31.4%
საშინაო	7.0%	7.3%	9.7%	11.9%	13.3%	14.5%	15.4%	16.1%
ფისკალური ბალანსი	-3.0%	-2.1%	-2.1%	-9.1%	-5.1%	-4.6%	-3.9%	-3.1%
მონეტარული სექტორი	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	4.3%	-0.4%	-0.7%	-1.2%	0.0%	0.7%	1.0%	1.3%
წმინდა საშინაო აქტივები	40.3%	46.9%	49.5%	50.3%	50.6%	50.0%	50.1%	50.3%
ფართო ფული M3	44.7%	46.5%	48.8%	49.1%	50.5%	50.6%	51.2%	51.5%
ფართო ფული M2	20.5%	21.7%	23.0%	23.1%	24.6%	25.0%	25.6%	26.1%
საგარეო სექტორი	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-8.1%	-6.8%	-5.1%	-5.9%	-7.1%	-6.7%	-6.2%	-5.9%
სავაჭრო ბალანსი	-11.0%	-10.6%	-8.9%	-8.2%	-8.4%	-7.5%	-6.6%	-6.2%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,039.0	3,289.8	3,505.8	3,642.4	3,681.2	3,696.8	3,849.0	4,336.6
იმპორტის ჯერადი	3.9	3.7	3.8	4.7	3.9	3.6	3.3	3.3
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	954.8	394.8	390.6	286.0	778.8	888.3	980.6	1,071.8

დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2020-2024 წლებსთვის (ოპტიმისტური სცენარი)¹⁶

	2017 ფაქტი	2018 ფაქტი	2019 ფაქტი	2020 PBO მოსალოდნელი	2021 PBO პროგნოზი	2022 PBO პროგნოზი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	4.8%	4.9%	5.1%	-2.4%	8.8%	7.2%	7.9%	8.4%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	6.0%	2.6%	4.9%	6.0%	5.5%	6.1%	6.2%	6.2%
მშპ დეფლატორი	8.4%	4.3%	6.4%	7.4%	7.3%	6.5%	6.9%	6.8%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	40,762	44,599	50,002	52,439	61,208	69,885	80,646	93,374
მილიონი აშშ დოლარი	16,277	17,581	17,683	17,286	21,265	24,027	28,344	33,645
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	10,934	11,968	13,429	14,083	16,439	18,769	21,659	25,077
დოლარი	4,366	4,718	4,749	4,642	5,711	6,453	7,612	9,036
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	111.0	110.6	108.9	106.0	106.8	105.9	105.1	104.6
მოხმარება	83.7	82.5	82.1	83.3	81.3	79.6	77.8	75.9
კერძო	75.9	75.2	75.2	76.5	75.0	73.7	72.4	71.0
სახელმწიფო	7.8	7.3	6.9	6.8	6.3	5.9	5.4	4.9
ინვესტიციები	27.3	28.1	26.8	22.7	25.6	26.4	27.3	28.7
კერძო	21.6	21.7	18.9	16.8	19.5	21.0	22.6	24.5
სახელმწიფო	5.7	6.4	7.9	5.9	6.0	5.4	4.6	4.2
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	19.3	21.4	21.7	19.9	20.7	21.9	23.4	24.9
კერძო	4.2	5.2	4.8	-0.6	2.8	3.1	3.8	4.5
სახელმწიფო	15.1	16.2	16.9	20.5	17.9	18.8	19.6	20.5
ფისკალური სექტორი	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	10,921	11,822	12,907	12,628	14,328	15,924	17,957	20,100
საგადასახადო შემოსავლები	9,779	10,506	11,418	11,018	12,848	14,345	16,329	18,434
პირდაპირი გადასახადები	4,134	4,540	4,593	4,484	5,306	6,025	6,808	7,791
არაპირდაპირი გადასახადები	5,645	5,966	6,825	6,534	7,542	8,320	9,521	10,643
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	11,508	12,351	14,466	16,665	16,354	17,692	18,809	20,006
მიმდინარე ხარჯები	9,194	9,493	10,519	12,948	12,604	13,770	14,874	15,931
კაპიტალური ხარჯები	2,314	2,858	3,947	3,717	3,750	3,922	3,935	4,075
საოპერაციო სალდო	1,727	2,329	2,388	-320	1,724	2,154	3,082	4,169
მთლიანი სალდო	-358	-323	-1,353	-3,887	-1,776	-1,518	-603	344
სახელმწიფო ვალი	16,063	17,349	20,577	27,211	27,983	31,257	32,482	34,363

¹⁶ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ვალის ნომინალური მონაცემები აღებულია „საქართველოს 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ კანონის პროექტის გადამუშავებულ ვარიანტში წარმოდგენილი 2020-2024 წლების საპროგნოზო მაკროეკონომიკური მანიგნებლებიდან.

საგარეო	13,199	14,098	15,750	21,240	20,582	22,426	22,221	22,672
საშინაო	2,863	3,251	4,827	5,971	7,401	8,831	10,261	11,691
ფისკალური ბალანსი	-1,242	-955	-1,464	-3,977	-1,961	-1,653	-738	209
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	26.8%	26.5%	25.8%	24.1%	23.4%	22.8%	22.3%	21.5%
საგადასახადო შემოსავლები	24.0%	23.6%	22.8%	21.0%	21.0%	20.5%	20.2%	19.7%
პირდაპირი გადასახადები	10.1%	10.2%	9.2%	8.6%	8.7%	8.6%	8.4%	8.3%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.8%	13.4%	13.6%	12.5%	12.3%	11.9%	11.8%	11.4%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	28.2%	27.7%	28.9%	31.8%	26.7%	25.3%	23.3%	21.4%
მიმდინარე ხარჯები	22.6%	21.3%	21.0%	24.7%	20.6%	19.7%	18.4%	17.1%
კაპიტალური ხარჯები	5.7%	6.4%	7.9%	7.1%	6.1%	5.6%	4.9%	4.4%
საოპერაციო სალდო	4.2%	5.2%	4.8%	-0.6%	2.8%	3.1%	3.8%	4.5%
მთლიანი სალდო	-0.9%	-0.7%	-2.7%	-7.4%	-2.9%	-2.2%	-0.7%	0.4%
სახელმწიფო ვალი	39.4%	38.9%	41.2%	51.9%	45.7%	44.7%	40.3%	36.8%
საგარეო	32.4%	31.6%	31.5%	40.5%	33.6%	32.1%	27.6%	24.3%
საშინაო	7.0%	7.3%	9.7%	11.4%	12.1%	12.6%	12.7%	12.5%
ფისკალური ბალანსი	-3.0%	-2.1%	-2.1%	-7.6%	-3.2%	-2.4%	-0.9%	0.2%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	4.3%	-0.4%	-0.7%	-1.1%	0.1%	0.7%	1.0%	1.2%
წმინდა საშინაო აქტივები	40.3%	46.9%	49.5%	50.2%	50.5%	49.9%	49.6%	49.5%
ფართო ფული M3	44.7%	46.5%	48.8%	49.1%	50.5%	50.6%	50.6%	50.6%
ფართო ფული M2	20.5%	21.7%	23.0%	23.1%	24.6%	25.0%	25.6%	26.1%

საგარეო სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-8.1%	-6.8%	-5.1%	-2.9%	-4.9%	-4.6%	-3.9%	-3.8%
სავაჭრო ბალანსი	-11.0%	-10.6%	-8.9%	-6.1%	-6.9%	-6.1%	-5.1%	-4.6%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,039.0	3,289.8	3,505.8	3,696.6	3,894.9	4,184.9	4,593.1	5,326.8
იმპორტის ჯერადი	3.9	3.7	3.8	4.7	3.9	3.6	3.3	3.3
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	954.8	394.8	390.6	365.6	820.4	967.8	1,121.4	1,380.6

	2017 ფაქტი	2018 ფაქტი	2019 ფაქტი	2020 PBO მოსალოდნელი	2021 PBO პროგნოზი	2022 PBO პროგნოზი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	4.8%	4.9%	5.1%	-10.4%	3.0%	2.9%	2.4%	1.9%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	6.0%	2.6%	4.9%	4.3%	1.3%	1.0%	1.2%	1.1%
მშპ დეფლატორი	8.4%	4.3%	6.4%	4.7%	1.7%	1.9%	2.0%	1.5%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	40,762	44,599	50,002	46,799	49,022	51,387	53,667	55,491
მილიონი აშშ დოლარი	16,277	17,581	17,683	15,440	17,029	17,697	18,864	20,010
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	10,934	11,968	13,429	12,569	13,166	13,801	14,413	14,903
დოლარი	4,366	4,718	4,749	4,147	4,574	4,753	5,066	5,374
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	111.0	110.6	108.9	106.9	109.8	110.0	110.2	111.2
მომხმარება	83.7	82.5	82.1	87.1	87.5	87.2	86.8	86.8
კერძო	75.9	75.2	75.2	79.5	79.6	79.2	78.6	78.5
სახელმწიფო	7.8	7.3	6.9	7.6	7.9	8.0	8.2	8.3
ინვესტიციები	27.3	28.1	26.8	19.8	22.3	22.8	23.4	24.4
კერძო	21.6	21.7	18.9	13.1	14.7	15.5	16.4	17.3
სახელმწიფო	5.7	6.4	7.9	6.6	7.5	7.3	7.0	7.0
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	19.3	21.4	21.7	15.0	14.7	15.1	15.4	15.4
კერძო	4.2	5.2	4.8	-5.7	-1.2	-0.3	0.4	0.7
სახელმწიფო	15.1	16.2	16.9	20.7	15.9	15.4	15.1	14.6
ფისკალური სექტორი	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	10,921	11,822	12,907	10,832	12,086	13,124	14,355	15,451
საგადასახადო შემოსავლები	9,779	10,506	11,418	9,223	10,606	11,545	12,727	13,785
პირდაპირი გადასახადები	4,134	4,540	4,593	3,769	4,159	4,477	5,074	5,637
არაპირდაპირი გადასახადები	5,645	5,966	6,825	5,454	6,447	7,068	7,653	8,148
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	11,508	12,351	14,466	16,526	15,719	16,316	17,531	19,082
მიმდინარე ხარჯები	9,194	9,493	10,519	13,487	12,675	13,255	14,154	15,040
კაპიტალური ხარჯები	2,314	2,858	3,947	3,039	3,044	3,061	3,377	4,042
საოპერაციო სალდო	1,727	2,329	2,388	-2,655	-589	-131	200	411

¹⁷ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ვალის ნომინალური მონაცემები აღებულია „საქართველოს 2020 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ კანონის პროექტის გადამუშავებული ვარიანტში წარმოდგენილ 2020-2024 წლების საპროგნოზო მაკროეკონომიკურ მაჩვენებლებიდან.

მთლიანი სალდო	-358	-323	-1,353	-5,544	-3,383	-2,942	-2,927	-3,381
სახელმწიფო ვალი	16,063	17,349	20,577	27,337	26,841	29,680	30,815	32,657
საგარეო	13,199	14,098	15,750	21,546	19,450	20,689	20,124	20,166
საშინაო	2,863	3,251	4,827	5,791	7,391	8,991	10,691	12,491
ფისკალური ბალანსი	-1,242	-955	-1,464	-5,634	-3,568	-3,077	-3,062	-3,516
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	26.8%	26.5%	25.8%	23.1%	24.7%	25.5%	26.7%	27.8%
საგადასახადო შემოსავლები	24.0%	23.6%	22.8%	19.7%	21.6%	22.5%	23.7%	24.8%
პირდაპირი გადასახადები	10.1%	10.2%	9.2%	8.1%	8.5%	8.7%	9.5%	10.2%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.8%	13.4%	13.6%	11.7%	13.2%	13.8%	14.3%	14.7%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	28.2%	27.7%	28.9%	35.3%	32.1%	31.8%	32.7%	34.4%
მიმდინარე ხარჯები	22.6%	21.3%	21.0%	28.8%	25.9%	25.8%	26.4%	27.1%
კაპიტალური ხარჯები	5.7%	6.4%	7.9%	6.5%	6.2%	6.0%	6.3%	7.3%
საოპერაციო სალდო	4.2%	5.2%	4.8%	-5.7%	-1.2%	-0.3%	0.4%	0.7%
მთლიანი სალდო	-0.9%	-0.7%	-2.7%	-11.8%	-6.9%	-5.7%	-5.5%	-6.1%
სახელმწიფო ვალი	39.4%	38.9%	41.2%	58.4%	54.8%	57.8%	57.4%	58.9%
საგარეო	32.4%	31.6%	31.5%	46.0%	39.7%	40.3%	37.5%	36.3%
საშინაო	7.0%	7.3%	9.7%	12.4%	15.1%	17.5%	19.9%	22.5%
ფისკალური ბალანსი	-3.0%	-2.1%	-2.1%	-12.0%	-7.3%	-6.0%	-5.7%	-6.3%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	4.3%	-0.4%	-0.7%	-1.6%	-1.0%	-1.2%	-1.3%	-1.4%
წმინდა საშინაო აქტივები	40.3%	46.9%	49.5%	50.6%	51.5%	51.8%	52.0%	52.1%
ფართო ფული M3	44.7%	46.5%	48.8%	49.1%	50.5%	50.6%	50.6%	50.6%
ფართო ფული M2	20.5%	21.7%	23.0%	23.1%	24.6%	25.0%	25.6%	26.1%

საგარეო სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-8.1%	-6.8%	-5.1%	-4.8%	-7.7%	-7.8%	-8.0%	-9.1%
სავაჭრო ბალანსი	-11.0%	-10.6%	-8.9%	-7.0%	-9.8%	-10.1%	-10.2%	-11.3%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,039.0	3,289.8	3,505.8	3,241.7	3,329.4	3,361.0	3,348.8	3,416.9
იმპორტის ჯერადი	3.9	3.7	3.8	5.0	4.5	4.3	4.0	3.8
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	954.8	394.8	390.6	184.6	814.4	922.5	1,005.0	1,162.4

დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2020-2021 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2020 წელი				2021 წელი			
	ივნისი 2020		დეკემბერი 2019		ივნისი 2020		დეკემბერი 2019	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	-4.0%	-4.8%	4.5%	4.7%	4.0%	6.1%	5.0%	5.2%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	4.7%	5.0%	3.0%	4.2%	3.6%	3.0%	3.0%	3.1%
მშპ დეფლატორი	4.8%	5.7%	3.5%	4.0%	4.2%	4.2%	3.0%	3.2%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	50,303	50,305	53,081	53,124	54,507	55,682	57,407	57,653
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	10,510	10,209	12,305	12,496	12,106	11,898	13,282	13,424
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	4,614	4,275	5,332	5,338	5,251	4,826	5,751	5,861
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	5,896	5,935	6,973	7,159	6,855	7,072	7,531	7,563
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-4,164	-4,508	-1257	-859	-2,593	-2,681	-1,243	-1,133
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.8%	-5.9%	-3.5%	-5.6%	-6.5%	-7.1%	-3.5%	-6.4%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-12.8%	-8.2%	-7.0%	-8.9%	-10.8%	-8.4%	-7.0%	-9.1%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	-20.5%	-17.7%	10.3%	9.7%	9.8%	22.3%	10.1%	11.7%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	-12.3%	-17.1%	8.3%	10.7%	5.8%	22.0%	10.5%	11.6%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,574	3,624	3,997	3,889	3,789	3,681	4,436	4,339
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	22,712	24,694	29,464	28,888	25,527	28,138	33,518	33,228
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	11,160	11,613	13,905	13,930	12,782	13,707	16,097	16,499

დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2022-2023 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2022 წელი				2023 წელი			
	ივნისი 2020		დეკემბერი 2019		ივნისი 2020		დეკემბერი 2019	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	6.0%	5.2%	5.0%	5.4%	5.8%	5.4%	5.5%	5.4%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	3.3%	3.0%	3.2%	3.0%	3.2%	3.0%	3.0%
მშპ დეფლატორი	3.0%	4.0%	3.0%	3.3%	3.0%	3.8%	3.0%	3.4%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	59,511	60,930	62,085	62,793	64,821	66,640	67,465	68,426
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	13,490	13,094	14,367	14,416	14,928	14,345	15,596	15,754
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	5,853	5,506	6,242	6,469	6,486	6,086	6,795	7,129
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7,637	7,589	8,125	7,948	8,442	8,259	8,801	8,625
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,397	-2,654	-1,398	-1,253	-1,947	-2,444	-1,491	-1,202
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-5.1%	-6.7%	-6.0%	-5.7%	-4.2%	-6.2%	-6.9%	-5.9%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-10.0%	-7.5%	-3.2%	-8.5%	-9.5%	-6.6%	-3.2%	-7.9%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	11.7%	12.9%	10.1%	12.2%	11.4%	14.5%	10.9%	13.8%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	9.6%	10.6%	10.5%	11.1%	10.0%	12.3%	11.3%	12.3%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4,130	3,697	4,925	4,821	4,543	3,849	5,466	5,416
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	29,727	30,856	38,131	37,867	34,412	34,098	43,901	43,038
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	15,128	15,245	18,634	19,280	17,806	17,068	21,810	22,456

დანართი 6: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2020-2024 წლებსთვის

	2020 წელი		2021 წელი		2022 წელი		2023 წელი		2024 წელი	
	ივნისი 2020 წელი									
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	-2.7%	-2.4%	5.0%	8.8%	5.5%	7.2%	5.5%	7.9%	5.2%	8.4%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	5.0%	6.0%	4.0%	5.5%	3.0%	6.1%	3.0%	6.2%	3.0%	6.2%
მშპ დეფლატორი	5.4%	7.4%	4.3%	7.3%	3.0%	6.5%	3.0%	6.9%	3.0%	6.8%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	51,281	52,439	56,160	61,208	61,027	69,885	66,315	80,646	71,856	93,374
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	11,286.0	11,018	12,640.0	12,848	14,106.0	14,345	15,399.0	16,329	16,693.0	18,434
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	4,927.0	4,484	5,475.0	5,306	6,118.0	6,025	6,691.0	6,808	7,270.0	7,791
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	6,359.0	6,534	7,165.0	7,542	7,988.0	8,320	8,708.0	9,521	9,423.0	10,643
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-3,555	-3,887	-2,074	-1,776	-1,867	-1,518	-1,591	-603	-1,390	344
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.6%	-2.9%	-6.8%	-4.9%	-5.4%	-4.6%	-4.5%	-3.9%	-3.6%	-3.8%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-12.8%	-6.1%	-11.4%	-6.9%	-10.4%	-6.1%	-9.9%	-5.1%	-9.4%	-4.6%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	-18.7%	-13.3%	11.2%	28.2%	11.0%	18.9%	11.0%	20.5%	10.6%	18.3%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	-10.5%	-16.0%	8.1%	29.4%	8.8%	16.5%	9.6%	18.4%	9.2%	17.4%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,574	3,697	3,789	3,895	4,130	4,185	4,543	4,593	4,983	5,327
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	23,642	25,742	27,250	30,930	31,358	35,391	36,085	40,841	41,228	47,287
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	11,582	12,105	13,578	15,067	15,894	17,486	18,605	20,655	21,634	24,328

დანართი 7: პენსიონისტური პროგნოზების შედარება, 2020-2024 წლებისთვის

	2020 წელი		2021 წელი		2022 წელი		2023 წელი		2024 წელი	
	ივნისი 2020 წელი									
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	-9.6%	-10.4%	5.5%	3.0%	6.3%	2.9%	7.0%	2.4%	6.5%	1.9%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.5%	4.3%	3.0%	1.3%	3.0%	1.0%	3.0%	1.2%	3.0%	1.1%
მშპ დეფლატორი	3.4%	4.7%	3.0%	1.7%	3.0%	1.9%	3.0%	2.0%	3.0%	1.5%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	46,740	46,799	50,790	49,022	55,610	51,387	61,288	53,667	67,230	55,491
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	9,768	9,223	11,265	10,606	12,854	11,545	14,214	12,727	15,628	13,785
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	4,333	3,769	4,899	4,159	5,584	4,477	6,182	5,074	6,812	5,637
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	5,435	5,454	6,366	6,447	7,270	7,068	8,032	7,653	8,816	8,148
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-5,028	-5,544	-2,912	-3,383	-1,841	-2,942	-1,588	-2,927	-1,614	-3,381
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-11.3%	-4.8%	-9.5%	-7.7%	-8.5%	-7.8%	-7.9%	-8.0%	-7.1%	-9.1%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-14.7%	-7.0%	-13.3%	-9.8%	-12.6%	-10.1%	-12.3%	-10.2%	-12.0%	-11.3%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	-37.1%	-30.0%	11.2%	7.5%	12.2%	5.3%	13.1%	7.0%	12.4%	5.2%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	-25.3%	-30.2%	7.6%	14.1%	10.0%	5.6%	11.9%	7.1%	11.1%	7.4%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,154	3,242	3,437	3,329	3,781	3,361	4,235	3,349	4,701	3,417
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	19,246	22,973	22,148	24,772	25,975	26,023	30,971	27,178	36,495	28,102
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	9,577	10,803	11,210	12,068	13,355	12,858	16,154	13,745	19,329	14,458